



# PRZEWODNIK UŻYTKOWNIKA

Dyrektywa 2005/36/WE

**Wszystko, co należy wiedzieć  
o uznawaniu kwalifikacji zawodowych**

*Niniejszy dokument jest przeznaczony  
wyłącznie do celów informacyjnych.  
Komisja Europejska ani jej służby nie  
ponoszą odpowiedzialności za jego treść.*

Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za skutki wynikające z ponownego wykorzystania niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020

© Unia Europejska, 2020



Komisja Europejska wdrożyła politykę ponownego wykorzystywania swoich dokumentów zgodnie z decyzją Komisji 2011/833/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Z wyjątkiem przypadków, w których stwierdzono inaczej, ponowne wykorzystywanie tego dokumentu jest dozwolone na podstawie licencji Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Oznacza to, że ponowne wykorzystywanie jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego poinformowania o autorze oraz o wszelkich zmianach wprowadzonych w dokumencie.

W przypadku wykorzystania lub powielania elementów, które nie są własnością Unii Europejskiej, konieczne może być uzyskanie zgody bezpośrednio od właściwych podmiotów prawa autorskiego.

Print ISBN 978-92-76-16753-2 doi:10.2873/23486 ET-01-20-133-PL-C  
PDF ISBN 978-92-76-16723-5 doi:10.2873/879638 ET-01-20-133-PL-N

# PRZEWODNIK UŻYTKOWNIKA

Dyrektywa 2005/36/WE

**Wszystko, co należy wiedzieć  
o uznawaniu kwalifikacji zawodowych**

*Niniejszy dokument jest przeznaczony  
wyłącznie do celów informacyjnych.  
Komisja Europejska ani jej służby nie  
ponoszą odpowiedzialności za jego treść.*

## SPIS TREŚCI

<b>WPROWADZENIE .....</b>	<b>4</b>
<b>PRAWA OBYWATELI W EUROPIE.....</b>	<b>4</b>
<b>JAK KORZYSTAĆ Z NINIEJSZEGO PRZEWODNIKA .....</b>	<b>4</b>
<b>GDZIE MOŻNA ZNALEŹĆ WIĘCEJ INFORMACJI?.....</b>	<b>4</b>
<b>I. CZY MOGĘ KORZYSTAĆ Z PRZEPISÓW DYREKTYWY 2005/36/WE?.....</b>	<b>6</b>
1. Czy chcę pracować czy studiować w innym kraju UE?.....	6
2. Jaki zawód chcę wykonywać?.....	6
3. Jakie mam obywatelstwo?.....	6
4. Czy mogę skorzystać z dyrektywy, będąc obywatelem państwa trzeciego?.....	6
5. W jakim państwie chcę uzyskać uznanie moich kwalifikacji zawodowych?.....	7
6. W jakim państwie uzyskałem/uzyskałam kwalifikacje zawodowe?.....	8
7. Jak mogę ustalić, czy moje kwalifikacje zostały uzyskane w państwie członkowskim czy w państwie trzecim?.....	8
8. Czy dyrektywę stosuje się, jeżeli kształcenie odbywało się na odległość lub we franczyzowej instytucji edukacyjnej?.....	9
9. Czy zawód, który chcę wykonywać w innym państwie członkowskim, jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim?.....	9
10. Co się dzieje, jeżeli zawód, który chcę wykonywać, nie jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim?.....	10
11. Czy zawód regulowany, który chcę wykonywać, jest tym samym zawodem, do którego posiadam kwalifikacje?.....	10
12. Czy zawód, który chcę wykonywać, lub kształcenie w tym zawodzie są regulowane w moim państwie członkowskim pochodzenia?.....	10
<b>II. JAKIE PRZEPISY DYREKTYWY 2005/36/WE STOSUJE SIĘ W MOJEJ SYTUACJI? ...</b>	<b>11</b>
13. Czy chcę wykonywać działalność zawodową w innym państwie członkowskim tymczasowo lub okazjonalnie czy prowadzić ją na stałe?.....	11
14. Czy mogę skorzystać z procedury wydawania europejskiej legitymacji zawodowej w celu uzyskania uznania moich kwalifikacji?.....	11
<b>A. TYMCZASOWE I OKAZJONALNE ŚWIADCZENIE USŁUG .....</b>	<b>12</b>
<b>A.1. Przepisy wspólne.....</b>	<b>12</b>
15. Co oznacza świadczenie usług tymczasowo i okazjonalnie?.....	12
16. Co oznacza „prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej”?.....	12
17. Czy muszę złożyć oświadczenie?.....	13
18. Skąd mam wiedzieć, jakiemu organowi muszę złożyć oświadczenie?.....	14
19. Jakie informacje należy zawrzeć w oświadczeniu?.....	14
20. Jakich informacji nie można ode mnie wymagać?.....	14
21. Jakich dokumentów uzupełniających do oświadczenia można ode mnie wymagać?.....	14
22. Czy właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może wymagać przedstawienia oryginałów dokumentów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem?.....	16
23. Czy wszystkie dokumenty muszą być przetłumaczone i poświadczane?.....	16
24. W jakim terminie po złożeniu oświadczenia możliwe jest wykonywanie działalności?.....	17
<b>A.2. Uprzednia kontrola kwalifikacji w przypadku potencjalnego zagrożenia w zakresie zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego.....</b>	<b>17</b>
25. Co to oznacza w praktyce?.....	17
26. Jakie zawody wiążą się z potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego?.....	17
27. Czy państwa członkowskie mogą kontrolować kwalifikacje dotyczące zawodów sektorowych? ...	17
28. Czy dotyczy to zawodów w rzemiośle, handlu i sektorach działalności wymienionych w załączniku IV do dyrektywy?.....	18
29. Czy kontrole są powtarzane?.....	18
30. Czy w przypadku kontroli kwalifikacji muszę przedstawić dodatkowe informacje i dokumenty?.....	18
31. Jaką decyzję może podjąć właściwy organ?.....	18
32. Spełnienia jakich dodatkowych wymagań może ode mnie żądać właściwy organ i w jakim przypadku?.....	19
33. W jakim terminie właściwy organ musi podjąć decyzję?.....	19
34. Co się dzieje, jeżeli właściwy organ nie odpowiada w wyznaczonych terminach?.....	19

<b>A.3. Przepisy dotyczące prowadzenia działalności .....</b>	<b>20</b>
35. Jakich przepisów muszę przestrzegać w trakcie wykonywania zawodu?.....	20
36. Z przestrzegania jakich przepisów jestem zwolniony/zwolniona?.....	20
<b>B. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI .....</b>	<b>21</b>
<b>B.1. Przepisy wspólne.....</b>	<b>21</b>
37. Gdzie mogę się zwrócić w celu złożenia wniosku o uznanie kwalifikacji?.....	21
38. Przedstawienia jakich dokumentów może wymagać właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcę pracować?.....	21
39. Czy mogę dostarczyć dodatkowe dokumenty z własnej inicjatywy i czy warto to zrobić?.....	23
40. Czy właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może wymagać przedstawienia oryginałów dokumentów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem?.....	23
41. Czy wszystkie dokumenty muszą być przetłumaczone?.....	23
42. W jakim terminie wniosek musi zostać rozpatrzony?.....	24
43. Jakie prawa nabywam, jeżeli moje kwalifikacje zostaną uznane?.....	24
<b>B.2. Zawody sektorowe.....</b>	<b>25</b>
44. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?.....	25
45. Jakie warunki muszę spełnić, aby skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji?.....	25
46. Czy korzystam z automatycznego uznawania kwalifikacji, jeżeli uzyskałem/uzyskałam kwalifikacje zawodowe przed przystąpieniem mojego państwa do UE?.....	26
47. Jaką procedurę uznawania stosuje się, jeżeli nie kwalifikuję się do automatycznego uznawania kwalifikacji?.....	27
<b>B.3. Zawody w handlu, przemyśle lub działalności gospodarczej.....</b>	<b>28</b>
48. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?.....	28
49. Jakie warunki muszę spełnić, aby skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji?.....	28
50. Jaką procedurę stosuje się, jeżeli moich kwalifikacji nie można uznać automatycznie?.....	28
<b>B.4. Zawody objęte systemem ogólnym.....</b>	<b>29</b>
51. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?.....	29
52. Jakie decyzje może podjąć właściwy organ?.....	29
53. Co się dzieje, jeżeli występuje zasadnicza różnica w kształceniu w odniesieniu do tego samego zawodu?.....	30
54. Czy mogę wybrać między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności?.....	30
55. Jak można się przygotować do testu umiejętności lub do stażu adaptacyjnego?.....	31
56. Czy muszę samodzielnie zorganizować staż adaptacyjny?.....	31
57. Co obejmuje staż adaptacyjny?.....	31
58. Czy podczas stażu adaptacyjnego będę otrzymywać wynagrodzenie?.....	31
59. Jaki jest zakres testu umiejętności?.....	31
60. Ile testów umiejętności organizuje się w ciągu roku?.....	31
61. Czy mogę przystąpić do testu umiejętności kilka razy?.....	31
62. W jakim terminie po teście umiejętności lub stażu adaptacyjnym właściwy organ musi podjąć decyzję?.....	31
<b>III. KOSZTY .....</b>	<b>32</b>
63. Czy można wymagać ode mnie udziału w kosztach rozpatrywania wniosku w przyjmującym państwie członkowskim?.....	32
64. Czy można ode mnie wymagać opłaty za test umiejętności lub staż adaptacyjny?.....	32
<b>IV. ODWOŁANIA .....</b>	<b>33</b>
65. Jakie mam prawa w zakresie składania odwołań?.....	33
<b>V. WYMOGI DOTYCZĄCE ZNAJOMOŚCI JĘZYKA .....</b>	<b>34</b>
66. Czy można ode mnie wymagać znajomości języka przyjmującego państwa członkowskiego?.....	34
67. Czy można nałożyć na mnie obowiązek przejścia kontroli znajomości języka?.....	34
<b>VI. MECHANIZM OSTRZEGANIA.....</b>	<b>35</b>
68. Co się stanie, jeżeli zostaną objęty/objęta zakazem lub ograniczeniem wykonywania zawodu przez organy krajowe w moim państwie pochodzenia?.....	35
69. Co się stanie, jeżeli okaże się, że posługuję się fałszywym dyplomem?.....	35
70. Jakie mam prawa, jeżeli prowadzę działalność zawodową, a do państw członkowskich wysłano ostrzeżenie w mojej sprawie?.....	35
<b>VII. DO KOGO ZWRACAĆ SIĘ W RAZIE PROBLEMÓW? .....</b>	<b>36</b>
71. Kto może udzielić mi pomocy na szczeblu krajowym?.....	36

## WPROWADZENIE

### PRAWA OBYWATELI W EUROPIE

Prawo Europejczyków do prowadzenia działalności gospodarczej w innym kraju UE jest prawem podstawowym zawartym w [Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#). W granicach przepisów dotyczących jednolitego rynku, a zwłaszcza w granicach zasady proporcjonalności, każdy kraj może jednak uzależnić dostęp do danego zawodu od posiadania szczególnych kwalifikacji zawodowych. Stanowi to przeszkodę w swobodnym przepływie specjalistów w UE, ponieważ osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania tego samego zawodu w innym państwie członkowskim posiadają inne kwalifikacje zawodowe, mianowicie kwalifikacje zdobyte w ich państwie członkowskim.

UE ustanowiła przepisy służące zapewnieniu, aby państwa członkowskie w pełni sprawdzały w przeszłości, czy sposób, w jaki zawody są regulowane, nie jest dyskryminujący, czy przepisy te są uzasadnione z punktu widzenia nadrzędnych celów interesu publicznego oraz konieczne do osiągnięcia tej ochrony (dyrektywa (UE) 2018/958).

Istnieją również przepisy mające na celu ułatwienie krajom UE wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych. Taki właśnie cel realizuje [dyrektywa 2005/36/WE](#) („dyrektywa”) w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych zmieniona dyrektywą 2013/55/UE. O ile ułatwia ona uznawanie kwalifikacji, o tyle w praktyce nie istnieje jedno rozwiązanie w zakresie uznawania kwalifikacji zawodowych w UE.

Dyrektywę uzupełnia [kodeks postępowania](#). W kodeksie wyjaśniono, które krajowe praktyki administracyjne w zakresie uznawania kwalifikacji zawodowych są dobre, a które złe.

### JAK KORZYSTAĆ Z NINIEJSZEGO PRZEWODNIKA

W niniejszym przewodniku wykorzystano prostą formę pytań i odpowiedzi, wyjaśniających Państwa prawa w przypadku ubiegania się o uznanie kwalifikacji zawodowych w innym kraju UE.

Przede wszystkim należy sprawdzić, czy dyrektywa 2005/36/WE ma zastosowanie w Państwa przypadku; w tym celu należy zapoznać się z pytaniami i odpowiedziami znajdującymi się w **pkt I**.

Jeśli dyrektywa ma zastosowanie, powinni Państwo zadać sobie pytanie, czy chcą wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim na stałe czy tymczasowo (**zob. pytanie 13**). Przepisy dyrektywy nie są bowiem takie same w obu przypadkach:

- jeżeli chcą Państwo tymczasowo wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim, należy zapoznać się z pkt II.A;
- jeżeli chcą Państwo przenieść się do innego państwa członkowskiego i wykonywać tam swój zawód na stałe, należy zapoznać się z pkt II.B.

Przepisy dyrektywy różnią się w zależności od zawodu. Wyróżnia się trzy główne kategorie zawodów:

- zawody, w odniesieniu do których w całej UE wprowadzono minimalne wymogi w zakresie szkolenia: lekarz, pielęgniarz ogólny/pielęgniarka ogólna, lekarz dentysta, lekarz weterynarii, położny/położna, farmaceuta i architekt. W niniejszym przewodniku zawody te określa się jako „zawody sektorowe”;
- zawody obejmujące handel, przemysł lub sektory wymienione w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE;
- wszystkie inne zawody, które w niniejszym przewodniku nazywane są „zawodami systemu ogólnego”.

Należy zatem sprawdzić, którym przepisom podlega zawód, w zakresie którego posiadają Państwo kwalifikacje i który chcą wykonywać w innym kraju UE. W **pkt II** wyjaśniono poszczególne przepisy.

Wreszcie odpowiednio w **pkt III, IV, V i VII** niniejszego przewodnika można znaleźć informacje dotyczące kwestii praktycznych, takich jak: koszty, możliwości odwołań, znajomość języków oraz organy, z którymi należy się kontaktować w razie problemów.

### GDZIE MOŻNA ZNALEŹĆ WIĘCEJ INFORMACJI?

1. Więcej informacji na temat dyrektywy 2005/36/WE można znaleźć na [stronie internetowej Komisji](#) (w językach angielskim, francuskim i niemieckim).

2. Państwa członkowskie mają obowiązek przestrzegać dyrektywy 2005/36/WE i muszą ją włączyć do prawa krajowego. Niniejszy przewodnik nie zawiera jednak informacji dotyczących poszczególnych przepisów w każdym kraju, które odpowiadają przepisom wspomnianej dyrektywy. Wszystkie niezbędne informacje dotyczące procedury uznawania kwalifikacji, w szczególności przepisów obowiązujących w każdym kraju (wymaganych dokumentów, czy zawód jest regulowany, stopnia uregulowania itd.), można uzyskać w [krajowych ośrodkach wsparcia](#). Ośrodki te mają pomóc w uznaniu kwalifikacji oraz mogą udzielić informacji na temat krajowych przepisów regulujących zawody oraz ich wykonywanie, prawa socjalnego oraz wszelkich zasad etycznych.

3. Jeżeli chodzi o informacje na temat niezbędnych formalności w przyjmującym państwie członkowskim, można się również udać do [pojedynczych punktów kontaktowych](#) ustanowionych dyrektywą 2006/123/WE dotyczącą usług na rynku wewnętrznym. Można w nich uzyskać następujące informacje:

- wykaz zawodów regulowanych w przyjmującym państwie członkowskim, w tym dane kontaktowe właściwych organów i ośrodków wsparcia, wykaz kształcenia i szkolenia regulowanego oraz kształcenia o specjalnym programie (zob. pytanie 12), informacje na temat wymogów dotyczących kwalifikacji i znajomości języka, a także na temat procedur dotyczących uznawania i świadczenia tymczasowych usług w kraju, w tym informacje na temat wszelkich opłat oraz dokumentów, które należy przedłożyć;
  - informacje na temat sposobu uzyskania europejskiej legitymacji zawodowej (zob. pytanie 14);
  - wykaz zawodów, z którymi wiąże się potencjalne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz które podlegają uprzedniej kontroli kwalifikacji przed świadczeniem usług tymczasowych (zob. pytanie 25);
  - szczegółowe informacje na temat sposobu odwoływania się od decyzji dotyczących uznawania kwalifikacji zawodowych.
4. [Baza danych dotycząca zawodów regulowanych](#) zawiera również informacje na temat zawodów, które są regulowane w danym kraju.

## I. CZY MOGĘ KORZYSTAĆ Z PRZEPISÓW DYREKTYWY 2005/36/WE?

Poniższe pytania mogą pomóc w ustaleniu, czy mogą Państwo skorzystać z przepisów dyrektywy. Przepisy te stosuje się bowiem tylko wtedy, gdy spełnione są pewne warunki.

### 1. Czy chcę pracować czy studiować w innym kraju UE?

Dyrektywa 2005/36/WE skierowana jest jedynie do osób, które posiadają pełne kwalifikacje do wykonywania zawodu w jednym państwie członkowskim (tj. które zdobyły wymagane kształcenie dające dostęp do zawodu w tym kraju; w przypadku niektórych zawodów może to dotyczyć zarówno kształcenia teoretycznego, jak i praktycznego) i chcą wykonywać ten sam zawód lub prowadzić działalność zawodową w innym państwie członkowskim.

Nie ma ona zastosowania do osób, które chcą studiować w innym państwie członkowskim, ani do osób, które rozpoczynają kształcenie w jednym kraju i chcą je kontynuować w innym. Osoby należące do tej drugiej grupy mogą zwrócić się do [sieci krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji](#) (NARIC), aby uzyskać informacje na temat uznawania dyplomów lub kursów.

### 2. Jaki zawód chcę wykonywać?

Co do zasady dyrektywa 2005/36/WE ma zastosowanie do wszystkich zawodów, do których dostęp – zgodnie z prawem krajowym – jest uzależniony od posiadania szczególnych kwalifikacji zawodowych. W drodze wyjątku procedury uznawania określone w dyrektywie nie mają zastosowania do zawodów, w odniesieniu do których inne unijne przepisy szczegółowe przewidują specjalne zasady dotyczące uznawania. Niewyczerpujący wykaz zawodów objętych dyrektywą i innymi unijnymi przepisami szczegółowymi można znaleźć w [bazie danych](#).

Więcej informacji na temat danego zawodu regulowanego można uzyskać, kontaktując się z [ośrodkiem wsparcia](#) w państwie przyjmującym.

Istnieją dyrektywy szczegółowe, np.:

- dyrektywa 2016/97/UE dla pośredników ubezpieczeniowych;

- dyrektywy 77/249/EWG i 98/5/WE dla pracowników, którzy chcą pracować w innym państwie członkowskim, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w swoim państwie pochodzenia.

Również w sektorach transportu i gospodarki morskiej istnieje wiele dyrektyw szczegółowych.

### 3. Jakie mam obywatelstwo?

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się do obywateli UE oraz do obywateli Islandii, Norwegii i Liechtensteinu.

Stosuje się ją również do obywateli Szwajcarii na podstawie [umowy międzynarodowej między UE a Szwajcarią](#). Choć podstawowe przepisy dotyczące uznawania są podobne do tych, które stosuje się między krajami UE, istnieją pewne różnice. Na przykład w umowie UE–Szwajcaria ograniczono swobodę świadczenia usług do 90 dni w roku kalendarzowym, a dyrektywa 2005/36/WE ma zastosowanie z pewnymi dostosowaniami i bez zmian wprowadzonych dyrektywą zmieniającą 2013/55/UE. W przypadku wątpliwości należy skontaktować się ze [szwajcarskim ośrodkiem wsparcia](#).

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się również do osób, które w chwili ubiegania się o uznanie kwalifikacji mają obywatelstwo jednego z wymienionych powyżej krajów, nawet jeśli wcześniej miały obywatelstwo państwa trzeciego. Dyrektywę stosuje się również do osób posiadających podwójne obywatelstwo, w tym obywatelstwo państwa trzeciego. Można ją na przykład stosować do obywatela Argentyny, który posiada również obywatelstwo włoskie.

### 4. Czy mogę skorzystać z dyrektywy, będąc obywatelem państwa trzeciego?

Zasadniczo dyrektywy nie stosuje się do obywateli państw trzecich (tj. obywateli krajów innych niż wymienione w odpowiedzi na pytanie 3). Niektóre przepisy dotyczące uznawania dyplomów na mocy dyrektywy mogą jednak mieć zastosowanie w przypadku osób, które są traktowane na równi z obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego na mocy dyrektyw szczegółowych. Należą do nich osoby, które:



- są **członkami rodziny** obywatela UE korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się w granicach UE<sup>1</sup>;

**Przykład:** amerykański lekarz posiadający dyplom francuski jest mężem obywatelki Francji. Małżonkowie mieszkają we Francji i postanawiają przeprowadzić się do Niemiec. W tym przypadku francuski dyplom lekarza medycyny posiadany przez lekarza amerykańskiego musi zostać uznany w Niemczech zgodnie z przepisami dyrektywy 2005/36/WE.

- posiadają status **rezydenta długoterminowego**<sup>2</sup>;
- uzyskały **jedno zezwolenie** na pracę w państwie członkowskim<sup>3</sup>;
- posiadają **niebieską kartę UE**<sup>4</sup>. Równe traktowanie będzie miało zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do działań wykonywanych w charakterze pracownika najemnego;
- są **pracownikami sezonowymi**<sup>5</sup>;
- uzyskały status **uchodźcy** w państwie członkowskim<sup>6</sup>. Uchodźcy powinni być traktowani w państwie członkowskim, które przyznało im ten status, jak obywatele tego państwa. Jeżeli uchodźca posiada kwalifikacje zawodowe uzyskane w innym państwie członkowskim, państwo członkowskie, które przyznało mu status uchodźcy, musi uznać te kwalifikacje zawodowe na mocy dyrektywy 2005/36/WE.

**Przykład:** holenderski dyplom farmaceuty obywatela irackiego, który ma status uchodźcy w Belgii, musi zostać uznany w Belgii zgodnie z przepisami dyrektywy 2005/36/WE. Natomiast jeżeli postanowi on zamieszkać w Niemczech, nie będzie mógł skorzystać z przepisów dyrektywy 2005/36/WE, dopóki nie uzyska statusu uchodźcy w Niemczech.

Jeżeli chodzi o **Wielką Brytanię, Irlandię i Danię**, równe traktowanie obywateli państw trzecich ma zastosowanie **wyłącznie** do członków rodziny obywatela UE korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się w granicach UE (dyrektywa 2004/38/WE).

## 5. W jakim państwie chcę uzyskać uznanie moich kwalifikacji zawodowych?

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się w państwach wymienionych w odpowiedzi na pytanie 3.

Stosuje się ją do osób, które chcą wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim, w którym zawód ten jest regulowany obowiązkowymi wymogami dotyczącymi kwalifikacji. Oznacza to, że kraj, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, nie może być tym samym krajem, w którym uzyskali Państwo kwalifikacje. Istnienie elementu „transgranicznego” jest warunkiem koniecznym. W związku z tym dyrektywy nie stosuje się w sytuacjach o charakterze całkowicie wewnątrz krajowym.

**Przykład:** dyrektywę można stosować wobec inżyniera posiadającego obywatelstwo włoskie, który uzyskał pełne kwalifikacje we Włoszech i chce wykonywać zawód inżyniera w Hiszpanii; wobec fizjoterapeuty posiadającego obywatelstwo francuskie, który uzyskał pełne kwalifikacje w Belgii i chce pracować jako fizjoterapeuta we Francji. Nie stosuje się jej natomiast do lekarza posiadającego obywatelstwo belgijskie, który zdobył kwalifikacje w belgijskim regionie Walonii i chce pracować w belgijskim regionie Flandrii, ani do lekarza posiadającego obywatelstwo węgierskie, który zdobył kwalifikacje we Francji i chce wykonywać swój zawód we Francji.

(<sup>1</sup>) Dyrektywa 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (Dz.U. L 158 z 30.4.2004), art. 24 ust. 1.

(<sup>2</sup>) Dyrektywa Rady 2003/109/WE dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. L 16 z 23.1.2004) zmieniona dyrektywą 2011/51/UE, art. 11 ust. 1 lit. c) i art. 21 ust. 1.

(<sup>3</sup>) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz.U. L 343 z 23.12.2011, s. 1), art. 12 ust. 1.

(<sup>4</sup>) Dyrektywa Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz.U. L 155 z 18.6.2009), art. 14 ust. 1 lit. d) i art. 14. ust. 4.

(<sup>5</sup>) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego (Dz.U. L 94 z 23.3.2014, s. 375), art. 23 ust. 1 lit. h).

(<sup>6</sup>) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. L 337 z 20.12.2011), art. 28.

Uznanie kwalifikacji konieczne jest tylko wtedy, gdy zamierzają Państwo fizycznie przekroczyć granicę kraju w celu świadczenia usług. Jeżeli otrzymali Państwo zlecenie z innego państwa członkowskiego, np. drogą elektroniczną, takie jak przeprowadzenie analizy zdjęcia rentgenowskiego, a nie przemieszczają się Państwo fizycznie do tego innego państwa, uzyskanie uznania kwalifikacji nie jest konieczne (zob. również pytanie 14). W takim przypadku mogą mieć zastosowanie [dyrektywa 2000/31/WE o handlu elektronicznym](#), [dyrektywa usługowa 2006/123/WE](#) lub dyrektywy sektorowe.

## 6. W jakim państwie uzyskałem/uzyskałam kwalifikacje zawodowe?

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się, jeżeli kwalifikacje zawodowe zostały uzyskane w jednym z państw wymienionych w odpowiedzi na pytanie 3.

Jeżeli kwalifikacje zawodowe zostały uzyskane w innym państwie, procedura uznawania na mocy dyrektywy 2005/36/WE ma zastosowanie tylko wtedy, gdy pracowali Państwo przez co najmniej trzy lata w państwie członkowskim, które uznało Państwa kwalifikacje na mocy przepisów krajowych, a następnie ubiegają się Państwo o uznanie w innym państwie członkowskim.

**Przykład:** obywatelka francuska uzyskała kwalifikacje zawodowe w zawodzie położnej w Kanadzie. „Pierwsze” uznanie tych kwalifikacji w kraju UE (np. we Francji) nie podlega procedurze uznania na mocy dyrektywy 2005/36/WE, lecz przepisom wewnętrznym tego kraju. Jeżeli jednak osoba ta będzie pracowała we Francji przez trzy lata po uznaniu kwalifikacji, a następnie zdecyduje się na przeniesienie do Belgii, będzie miała zastosowanie procedura uznania na mocy dyrektywy 2005/36/WE (system ogólny).

## 7. Jak mogę ustalić, czy moje kwalifikacje zostały uzyskane w państwie członkowskim czy w państwie trzecim<sup>(7)</sup>?

Uzyskali Państwo kwalifikacje w państwie członkowskim, jeżeli dokument potwierdzający kwalifikacje został wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego oraz jeżeli Państwa szkolenie odbywało się głównie w UE. Przyjmujące państwo członkowskie, w którym dana osoba ubiega się o uznanie kwalifikacji, dysponuje pewną swobodą, jeżeli chodzi o sposób oceny pojęcia

„wykształcenia zdobytego głównie w UE”, zgodnie z zasadami niedyskryminacji i proporcjonalności. W swojej ocenie państwo członkowskie może uwzględnić nie tylko czas trwania kształcenia w kraju UE przez cały okres nauki, ale także nauczone przedmioty lub zdane egzaminy w kraju UE oraz ich znaczenie dla zawodu w przyjmującym państwie członkowskim. Jeżeli kwalifikacje nie zostaną uznane przez przyjmujące państwo członkowskie za kwalifikacje UE, państwo to powinno wyjaśnić wnioskodawcom przyczyny takiej decyzji.

**Przykład:** jeżeli ktoś przez pięć lat kształcił się w zawodzie inżyniera, z czego trzy lata na Ukrainie, a dwa w Danii, i dokument potwierdzający jego kwalifikacje został wydany przez organ duński, niekoniecznie oznacza to, że kiedy taka osoba będzie ubiegał się o uznanie kwalifikacji we Francji, będą one traktowane w taki sam sposób, jak kwalifikacje uzyskane w UE. Francja dokona oceny, czy może uznać takie kwalifikacje za kwalifikacje unijne, biorąc pod uwagę nie tylko czas trwania poszczególnych etapów nauki, ale także ich zakres merytoryczny; w przypadku pozytywnej decyzji będzie miała zastosowanie dyrektywa, zaś w przeciwnym razie – francuska krajowa procedura uznania. Z drugiej strony, jeżeli ktoś odbył czteroletnie kształcenie w Danii i roczne kształcenie na Ukrainie, ale dyplom został wydany przez organ ukraiński, osoba taka posiada dyplom nieunijny (zob. również pytanie 6).

Zasady tej nie stosuje się jednak w przypadku zawodów związanych z ochroną zdrowia, w odniesieniu do których w całej UE wprowadzono wspólne minimalne wymogi w zakresie kształcenia (lekarz, pielęgniarz ogólny/pielęgniarka ogólna, lekarz dentyista, lekarz weterynarii, położny/położna i farmaceuta), ani w przypadku architektów posiadających kwalifikacje spełniające wspólne wymogi w zakresie kształcenia (zob. pytanie 45).

W przypadku tych zawodów wystarczające jest, by dyplom był dyplomem krajowym wydanym przez państwo członkowskie niezależnie od długości i programu kształcenia odbytego w państwie trzecim; wydając dyplom, państwo członkowskie musi zapewnić, aby kształcenie zainteresowanej osoby spełniało minimalne wymogi określone w dyrektywie.

Warto zauważyć, że dyrektywa obejmuje uznanie przez państwa członkowskie kwalifikacji zawodowych zdobytych w innym państwie człon-

(<sup>7</sup>) Dotyczy to innych państw niż wymienione w odpowiedzi na pytanie 3.

kowskim. Dyrektywa nie dotyczy jednak uznawania przez państwa członkowskie wcześniejszych decyzji o uznaniu podjętych przez inne państwo członkowskie.

W efekcie, jeżeli dana osoba posiada kwalifikacje zawodowe wydane w państwie członkowskim jej pochodzenia, które to kwalifikacje inne państwo członkowskie uznało na mocy dyrektywy, osoba ta nie może wykorzystać takiej decyzji do uzyskania w swoim państwie członkowskim pochodzenia praw innych niż prawa przysługujące jej dzięki kwalifikacjom zawodowym tam uzyskanym, chyba że przedstawi dowody świadczące o uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji zawodowych w przyjmującym państwie członkowskim.

### 8. Czy dyrektywę stosuje się, jeżeli kształcenie odbywało się na odległość lub we franczyzowej instytucji edukacyjnej?

W dyrektywie 2005/36/WE nie wymaga się, aby odbyli Państwo kształcenie w całości lub w części w państwie członkowskim, w którym wydano dyplom. Mogą Państwo odbyć kształcenie na odległość lub we franczyzowej instytucji edukacyjnej. Franczyzowa instytucja kształcenia to instytucja, która zawarła umowę franczyzową z instytucją kształcenia znajdującą się w innym państwie członkowskim. Zgodnie z taką umową kształcenie prowadzone jest przez instytucję franczyzową, ale potwierdzone przez instytucję kształcenia znajdującą się w innym państwie członkowskim i to ta ostatnia instytucja wydaje dyplom. Jest to zatem dyplom innego państwa członkowskiego.

Aby takie kwalifikacje zostały uznane na mocy dyrektywy w przyjmującym państwie członkowskim, należy spełnić szereg warunków. Kształcenie zapewniane w instytucji franczyzowej musi być formalnie zatwierdzone przez instytucję, która wydaje dyplom. Konieczne jest również, aby wydany dyplom był taki sam, jak dyplom wydawany w przypadku, gdy kształcenie odbyło się w całości w państwie członkowskim, w którym znajduje się instytucja kształcenia wydająca dyplom. Ponadto dyplom „francyzowy” musi dawać takie same prawa wykonywania zawodu w państwie członkowskim, w którym znajduje się instytucja kształcenia wydająca dyplom. Przyjmujące państwo członkowskie może zweryfikować, czy warunki te są spełnione.

**Przykład:** włoski uniwersytet zawarł umowy franczyzowe z greckimi instytucjami kształcenia. Obywatel grecki, który odbywa kształcenie w zawodzie inżyniera w jednej z tych instytucji franczyzowych w Grecji, po zakończeniu kształcenia i zdaniu egzaminów będzie posiadał dyplom inżyniera uniwersytetu włoskiego; będzie to zatem dyplom innego państwa członkowskiego.

### 9. Czy zawód, który chce wykonywać w innym państwie członkowskim, jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim?

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się jedynie do zawodów regulowanych w przyjmującym państwie członkowskim, tzn. do zawodów, których podjęcie lub wykonywanie w przyjmującym państwie członkowskim wymaga – na mocy przepisów ustawowych lub administracyjnych – posiadania specjalnych kwalifikacji zawodowych. Dyrektywa 2005/36/WE będzie miała zatem zastosowanie, jeżeli zawód, który chcą Państwo wykonywać w przyjmującym państwie członkowskim, jest regulowany w tym państwie członkowskim.

**Przykład:** we Francji ustawa przewiduje, że jedynie osoby, które odbyły specjalne ponadpodstawowe kształcenie zawodowe, mogą wykonywać zawód fryzjera; zawód ten jest więc regulowany we Francji i w rezultacie dyrektywa 2005/36/WE będzie miała zastosowanie, jeżeli zainteresowana osoba będzie chciała pracować jako fryzjer we Francji.

Aby dowiedzieć się, czy zawód jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim, można zgłosić się do [ośrodka wsparcia](#) w przyjmującym państwie członkowskim.

Można również zapoznać się z [wykazem zawodów regulowanych](#).

Jeżeli chodzi o zawody lekarza, pielęgniarza ogólnego/pielęgniarki ogólnej, położnego/położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii i lekarza dentystry, na mocy dyrektywy 2005/36/WE wprowadzono wspólne minimalne normy w zakresie kształcenia i zawody te są regulowane we wszystkich państwach członkowskich.

## 10. Co się dzieje, jeżeli zawód, który chcę wykonywać, nie jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim?

Można wykonywać swój zawód na takich samych warunkach jak obywatele przyjmującego państwa członkowskiego (zob. pytanie 43) i nie trzeba występować o uznanie kwalifikacji zawodowych zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE. Wartość przypisywana Państwa kwalifikacjom zależy od sytuacji na rynku pracy, a nie od przepisów prawa.

Może się jednak zdarzyć, że chociaż zawód nie jest jako taki regulowany w przyjmującym państwie członkowskim, działalność właściwa dla tego zawodu w państwie członkowskim pochodzenia może być zastrzeżona dla innego zawodu w przyjmującym państwie członkowskim. W tym przypadku, aby móc wykonywać taką zastrzeżoną działalność, należy wystąpić o uznanie kwalifikacji. Można uzyskać częściowy dostęp do zawodu, a właściwe organy powinny wskazać tę możliwość podczas rozpatrywania wniosku o uznanie (zob. pytanie 50).

**Przykład:** osoba będąca nauczycielem matematyki we Francji chce wykonywać ten zawód w Niemczech. W Niemczech nauczyciele muszą jednak uczyć dwóch przedmiotów; w tym przypadku władze niemieckie powinny ocenić możliwość częściowego dostępu do zawodu, tj. zezwolenia na nauczanie wyłącznie matematyki.

## 11. Czy zawód regulowany, który chcę wykonywać, jest tym samym zawodem, do którego posiadam kwalifikacje?

Dyrektywę 2005/36/WE stosuje się tylko wtedy, gdy zawód, który chcą Państwo wykonywać w przyjmującym państwie członkowskim, jest równoważny zawodowi, do którego wykonywania zdobyli Państwo kwalifikacje w państwie członkowskim pochodzenia.

**Przykład:** dyrektywy 2005/36/WE nie stosuje się, jeżeli dana osoba posiada kwalifikacje do wykonywania zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami w Hiszpanii i chce wykonywać zawód prawnika we Francji.

Nazwa zawodu lub tytuł zawodowy nie stanowi decydującego kryterium w ocenie, czy jest to równoważny zawód. Najistotniejsza jest porównywalność wykonywanej działalności zawodowej.

## 12. Czy zawód, który chcę wykonywać, lub kształcenie w tym zawodzie są regulowane w moim państwie członkowskim pochodzenia?

Pytanie to nie dotyczy zawodów lekarza, pielęgniarza ogólnego/pielęgniarki ogólnej, lekarza denty, lekarza weterynarii, położnego/położnej i farmaceuty, ponieważ zawody te są regulowane we wszystkich państwach członkowskich. Nie dotyczy ono też zawodów w handlu, przemyśle lub sektorach działalności wymienionych w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE, gdyż korzystają one z automatycznego uznania kwalifikacji w ramach przepisów dotyczących prowadzenia działalności (zob. pytanie 49), ani architektów, którzy również korzystają z automatycznego uznania kwalifikacji w ramach przepisów dotyczących prowadzenia działalności (zob. pytanie 45).

Jeżeli ani zawód, do którego wykonywania posiadają Państwo kwalifikacje lub który Państwo wykonują, ani kształcenie prowadzące do zdobycia tego zawodu nie są regulowane w państwie członkowskim, w którym uzyskali Państwo kwalifikacje, właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może wymagać, aby wykonywali Państwo dany zawód w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej rok w państwie członkowskim, które nie reguluje tego zawodu (w sprawie definicji zawodu regulowanego zob. odpowiedź na pytanie 9). Jeżeli wykonywali Państwo swój zawód w niepełnym wymiarze czasu pracy, długość odpowiedniego doświadczenia zawodowego musi odpowiadać wymaganej długości doświadczenia zawodowego w przypadku pełnego wymiaru czasu pracy.

Kształcenie jest regulowane, jeżeli poziom i program są określone przepisami ustawowymi lub wykonawczymi lub kontrolowane przez państwo członkowskie, w którym kształcenie się odbywa. Definicję zawodu regulowanego można znaleźć w odpowiedzi na pytanie 9.

Aby dowiedzieć się, czy zawód lub kształcenie w tym zawodzie są regulowane, można zgłosić się do [ośrodka wsparcia](#) w państwie członkowskim pochodzenia.

Można również zapoznać się z [wykazem zawodów regulowanych](#).

## II. JAKIE PRZEPISY DYREKTYWY 2005/36/WE STOSUJE SIĘ W MOJEJ SYTUACJI?

### 13. Czy chcę wykonywać działalność zawodową w innym państwie członkowskim tymczasowo lub okazjonalnie czy prowadzić ją na stałe?

Mające zastosowanie przepisy różnią się w zależności od tego, czy chce się prowadzić działalność zawodową w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia czy tylko tymczasowo pracować i świadczyć usługi w innym państwie członkowskim.

Podjęciem Państwo stałą działalność zawodową w danym państwie członkowskim, jeżeli osiedlają się tam Państwo na stałe.

**Przykład:** logopeda wykształcony w Belgii, który wyjeżdża z Belgii i otwiera na stałe gabinet we Francji, podejmuje działalność zawodową we Francji; słowacki inżynier zatrudniony w czeskim przedsiębiorstwie na podstawie umowy na czas nieokreślony podejmuje działalność zawodową w Czechach.

W takich przypadkach korzystają Państwo z przepisów dyrektywy 2005/36/WE mających zastosowanie do prowadzenia działalności zawodowej.

Jeżeli natomiast prowadzą już Państwo zgodnie z prawem w jednym państwie członkowskim działalność zawodową w rozumieniu dyrektywy 2005/36/WE (zob. pytanie 15) i chcą tymczasowo lub okazjonalnie wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim, mogą Państwo świadczyć usługi w tym państwie członkowskim i tym samym korzystać z przepisów dyrektywy 2005/36/WE mających zastosowanie do świadczenia usług. Tymczasowy charakter świadczonych usług jest oceniany w każdym przypadku z osobna.

**Przykład:** hiszpański lekarz weterynarii, który przez trzy miesiące pracuje tymczasowo w gabinecie weterynaryjnym w Portugalii, świadczy usługi w Portugalii; estoński lekarz, który przez trzy dni w miesiącu opiekuje się pacjentami w Finlandii, świadczy usługi w Finlandii; usługi świadczy również hiszpański nurek zawodowy, który przez cztery miesiące pracuje na platformie wiertniczej w Norwegii.

### 14. Czy mogę skorzystać z procedury wydawania europejskiej legitymacji zawodowej w celu uzyskania uznania moich kwalifikacji?

Europejska legitymacja zawodowa (EPC) to elektroniczna procedura służąca uzyskaniu uznania kwalifikacji zawodowych lub złożeniu oświadczenia do celów tymczasowego świadczenia usług w innym kraju UE, w którym zawód danej osoby jest regulowany. EPC nie jest fizyczną kartą, a internetową procedurą uznania mającą zastosowanie do niektórych zawodów.

Obecnie z EPC mogą korzystać:

- pielęgniarze ogólni/pielęgniarki ogólne;
- farmaceuci;
- fizjoterapeuci;
- przewodnicy górscy;
- agenci nieruchomości.

Mogą Państwo zdecydować, czy chcą wystąpić o EPC, czy skorzystać z tradycyjnej procedury na mocy dyrektywy 2005/36/WE. Jeżeli skorzystają Państwo z procedury wydawania EPC, będą mogli Państwo pobrać zaświadczenie EPC, które posłuży za dowód decyzji o uznaniu Państwa kwalifikacji lub uprzedniego oświadczenia na potrzeby tymczasowego świadczenia usług.

Więcej informacji na temat sposobu funkcjonowania EPC, korzyści płynących z tej procedury, wymaganych dokumentów i ewentualnych opłat można znaleźć w [sekcji poświęconej EPC](#) na stronie internetowej **Twoja Europa**.

Aby przygotować wniosek o wydanie EPC, należy zapoznać się z dokumentem „[Europejska legitymacja zawodowa. Podręcznik użytkownika dla wnioskodawców](#)”.

Aby złożyć wniosek o wydanie EPC, należy skorzystać z [narzędzia internetowego EPC](#).

W każdym momencie można sprawdzić ważność EPC, korzystając z [narzędzia internetowego do sprawdzania ważności EPC](#).

Należy zwrócić uwagę, że procedura wydawania EPC nie ma zastosowania w przypadku Szwajcarii.



## A. TYMCZASOWE I OKAZJONALNE ŚWIADCZENIE USŁUG

Chcąc tymczasowo wykonywać swój zawód w innym państwie członkowskim, podlegają Państwo bardziej elastycznym przepisom niż w sytuacji, gdy chcą Państwo prowadzić działalność zawodową na stałe, pod warunkiem że spełniają Państwo pewne warunki. W większości przypadków nie podlega się kontroli kwalifikacji i można natychmiast rozpocząć wykonywanie zawodu. Mogą jednak być Państwo zobowiązani do przedstawienia pewnych informacji organowi przyjmującego państwa członkowskiego.

W poniższych pytaniach wskazano, jakie formalności należy dopełnić, oraz wyjaśniono, jakie są Państwa prawa w przypadku kontroli kwalifikacji.

### A.1. Przepisy wspólne

#### 15. Co oznacza świadczenie usług tymczasowo i okazjonalnie?

Jeżeli prowadzą Państwo zgodnie z prawem działalność w jednym z krajów wymienionych w odpowiedzi na pytanie 3 i zamierzają, tymczasowo lub okazjonalnie, fizycznie świadczyć usługi na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, organy krajowe dokonują oceny tego tymczasowego lub okazjonalnego charakteru świadczenia usług w poszczególnych przypadkach, w szczególności pod kątem długości, częstotliwości, regularności i ciągłości świadczenia usług<sup>a</sup>.

Organy mogą nie określać domyślnej długości ani częstotliwości, które mają zastosowanie do wszystkich lub niektórych rodzajów usługodawców, po których przekroczeniu świadczenie usługi lub określonego rodzaju usługi w innym państwie członkowskim nie może być uznawane za świadczenie usług w rozumieniu prawa Unii.

Na mocy prawa Unii usługi można świadczyć przez dłuższy okres, nawet przez kilka lat, jeżeli są one świadczone na przykład w związku z budową dużego budynku. Usługodawca może zatem wyposażyć się w przyjmującym państwie członkowskim w infrastrukturę niezbędną do wykonania przedmiotowej usługi, taką jak biuro, sale lub pokoje konferencyjne.

Podczas oceny tymczasowego lub okazjonalnego charakteru świadczenia usług organy mogą uwzględnić rodzaj działalności, np. działalność

sezonową. Nawet krótsze okresy pracy w innym państwie członkowskim niekoniecznie oznaczają zatem, że trzeba stosować przepisy dotyczące swobodnego świadczenia usług. Na przykład instruktor narciarstwa z państwa członkowskiego A świadczy swoje usługi co roku w sezonie narciarskim od listopada do marca w państwie członkowskim B. Można argumentować, że jako instruktor narciarstwa prowadzi on w zasadzie działalność w państwie członkowskim B, ponieważ poza sezonem nie pracuje jako instruktor narciarstwa w państwie członkowskim A. W ciągu roku jego główna działalność jako instruktora narciarstwa odbywałaby się zatem w państwie członkowskim B.

W przypadku działalności sezonowych państwa członkowskie mogą przeprowadzać kontrole mające na celu weryfikację tymczasowego lub okazjonalnego charakteru usług świadczonych na ich terytorium. Przyjmujące państwo członkowskie może raz w roku żądać udzielenia informacji na temat usług faktycznie świadczonych na jego terytorium, jeżeli usługodawca nie przekazał już takich informacji dobrowolnie.

Jeżeli organy państwa członkowskiego nie są w stanie udowodnić, że osoba faktycznie prowadzi działalność na jego terytorium, muszą zastosować przepisy dotyczące tymczasowego lub okazjonalnego świadczenia usług. Nie uniemożliwia im to analizowania tej kwestii na późniejszym etapie.

Jeżeli świadczą Państwo usługi w przyjmującym państwie członkowskim, nie opuszczając swojego państwa członkowskiego pochodzenia, zastosowanie może mieć dyrektywa 2000/31/WE w sprawie handlu elektronicznego lub dyrektywa usługowa 2006/123/WE, ale nie dyrektywa 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

#### 16. Co oznacza „prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej”?

Do celów tymczasowego i okazjonalnego świadczenia usług muszą Państwo prowadzić zgodnie z prawem działalność zawodową w jednym z państw wymienionych w odpowiedzi na pytanie 3.

Przepisy szczegółowe mają zastosowanie w przypadku Szwajcarii, gdzie prawo do świadczenia usług jest ograniczone do okresu nieprzekraczającego 90 dni faktycznej pracy na rok kalendarzowy.

<sup>(a)</sup> Odnośne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: wyrok z dnia 30 listopada 1995 r., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411; wyrok z dnia 11 grudnia 2003 r., Schnitzer, C-215/01, EU:C:2003:662; wyrok z dnia 18 listopada 2010 r., C-458/08, Komisja/Portugalia, EU:C:2010:692.

Jeżeli państwo, w którym dana osoba prowadzi działalność, nie reguluje zawodu, w zakresie którego posiada ona kwalifikacje, ani kształcenia przygotowującego do wykonywania tego zawodu (zob. pytania 9–12), przyjmujące państwo członkowskie może wymagać, aby uprzednio wykonywała ona przedmiotowy zawód w państwie członkowskim prowadzenia działalności przez rok.

Nie można jednak nałożyć tego wymogu, jeżeli dana osoba jest architektem, lekarzem posiadającym podstawowe wykształcenie medyczne, lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarzem posiadającym specjalizację medyczną, pielęgniarzem ogólnym/pielęgniarką ogólną, lekarzem dentyką, lekarzem weterynarii, położnym/położną lub farmaceutą i korzysta z automatycznego uznawania kwalifikacji (zob. pytanie 45) lub jeżeli wykonuje zawód w handlu, przemyśle lub sektorach działalności wymienionych w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE i spełnia warunki korzystania z automatycznego uznania kwalifikacji w ramach przepisów dotyczących prowadzenia działalności (zob. pytanie 49).

Dana osoba prowadzi zgodnie z prawem działalność zawodową, jeżeli spełnia wszystkie warunki wykonywania zawodu w jednym państwie członkowskim (zob. pytanie 43) i nie jest objęta żadnym, nawet tymczasowym, zakazem wykonywania tego zawodu. Osoba ta może prowadzić zgodnie z prawem działalność zawodową jako pracownik lub jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek. Nie musi koniecznie wykonywać zawodu faktycznie w czasie, gdy przewiduje świadczenie usług.

**Przykład:** francuski architekt należący do izby zawodowej zgodnie z prawem prowadzi we Francji działalność zawodową, mimo że nie wykonuje jeszcze zawodu architekta we Francji; jeżeli natomiast nie należy jeszcze do izby zawodowej, wówczas nie prowadzi zgodnie z prawem działalności zawodowej.

**Przykład:** dana osoba pracuje w Belgii jako lekarz weterynarii będący pracownikiem kliniki weterynaryjnej. Taka osoba zgodnie z prawem prowadzi w Belgii działalność zawodową.

## 17. Czy muszę złożyć oświadczenie?

Zależy to od przepisów krajowych.

Gdy świadczą Państwo usługi na terytorium innego państwa członkowskiego po raz pierwszy, pań-

stwo to może wymagać złożenia oświadczenia. Nie jest to jednak wniosek o zezwolenie na wykonywanie zawodu. W dyrektywie nie zobowiązuje się państw członkowskich do wymagania takiego oświadczenia; jest to możliwość, z której państwa członkowskie mogą skorzystać w granicach określonych dyrektywą oraz Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Jeżeli państwo członkowskie decyduje się na wymaganie takiego oświadczenia, mogą Państwo zostać poproszeni o składanie takiego oświadczenia raz do roku wraz z informacjami o wszelkich istotnych zmianach sytuacji, jeżeli zamierzają Państwo świadczyć usługi na terytorium tego państwa członkowskiego w danym roku. Oświadczenie musi mieć formę pisemną, ale można je przelać właściwym organom państwa przyjmującego w dowolny sposób: listem zwykłym, poleconym, faksem, pocztą elektroniczną itd.

Jeżeli zawód, który chcą Państwo wykonywać, wiąże się z potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, organ w przyjmującym państwie członkowskim może przeprowadzić kontrolę kwalifikacji przed podjęciem przez Państwa pracy. Więcej informacji można znaleźć w sekcji A.2. Jeśli są Państwo uprawnieni do korzystania z procedury wydawania EPC (zob. pytanie 14), zamiast składać uprzednie oświadczenie, mogą Państwo złożyć wniosek o wydanie EPC do celów tymczasowego lub okazjonalnego świadczenia usług. Po wydaniu, EPC pozostaje w systemie przez 18 miesięcy i istnieje możliwość przedłużenia jej ważności o 18-miesięczne okresy.

Jeśli ubiegają się Państwo o wydanie EPC, Państwa wniosek jest przekazywany bezpośrednio do wyznaczonych organów za pośrednictwem narzędzia internetowego EPC (zob. pytanie 14).

Oświadczenie można złożyć w dowolnym momencie przed rozpoczęciem świadczenia usług. Przyjmujące państwo członkowskie nie może wymagać, aby dostarczyli Państwo przedmiotowe oświadczenie w ciągu określonej liczby miesięcy lub dni przed rozpoczęciem świadczenia usług. Muszą jednak Państwo wiedzieć, że w zależności od zawodu rozpatrywanie oświadczenia może trwać do pięciu miesięcy (zob. pytania 24 i 33). Mogą Państwo również złożyć oświadczenie, jeżeli zamierzają świadczyć usługi w danym państwie członkowskim, nawet jeśli nie wiedzą Państwo, kiedy dokładnie będzie to miało miejsce. Niemniej to Państwo decydują, który moment przed rozpoczęciem świadczenia usług jest najbardziej odpowiedni na złożenie oświadczenia.

**Przykład:** polski przewodnik górski chce po raz pierwszy wykonywać swój zawód w Austrii przez dwa lub trzy tygodnie podczas kolejnego sezonu letniego, ale nie wie jeszcze gdzie ani kiedy. Może złożyć oświadczenie jesienią poprzedniego roku, aby w razie kontroli kwalifikacji (zob. pytania 26–36) mieć pewność, że będzie mógł rozpocząć pracę w Austrii w odpowiednim momencie; jeżeli natomiast przewodnik świadczył już usługi w Austrii, nie musi ponownie podlegać kontroli kwalifikacji i może wykonywać swój zawód natychmiast po wysłaniu oświadczenia; może więc złożyć oświadczenie znacznie później, np. w listopadzie lub grudniu, lub nawet w przeddzień rozpoczęcia świadczenia usług.

Jeśli złożą Państwo wniosek o wydanie EPC, w ciągu tygodnia od otrzymania wniosku organ państwa pochodzenia najpierw zweryfikuje wniosek i poinformuje Państwa o wszelkich brakujących dokumentach za pomocą narzędzia internetowego EPC. Gdy wniosek będzie kompletny, organ państwa pochodzenia ma trzy tygodnie na wydanie EPC do celów tymczasowego świadczenia usług w państwie przyjmującym. EPC poświadczą, że spełnili Państwo wymóg złożenia uprzedniego oświadczenia.

## 18. Skąd mam wiedzieć, jakiemu organowi muszę złożyć oświadczenie?

Z pomocą ośrodka wsparcia w przyjmującym państwie członkowskim lub państwie członkowskim pochodzenia, którego zadaniem jest udzielenie wsparcia w uzyskaniu uznania kwalifikacji, mogą Państwo znaleźć **właściwy organ** we współpracy z ośrodkami wsparcia w innych państwach członkowskich.

Mogą Państwo również złożyć swoje oświadczenie bezpośrednio za pośrednictwem **pojedynczego punktu kontaktowego** państwa członkowskiego. Za jego pośrednictwem można na odległość i drogą elektroniczną przeprowadzić wszystkie procedury i formalności konieczne do wykonywania zawodu w przyjmującym państwie członkowskim, w tym złożyć oświadczenie.

Jeśli są Państwo uprawnieni do skorzystania z procedury wydawania EPC (zob. pytanie 14), Państwa wniosek zostanie przekazany bezpośrednio do wyznaczonego organu za pośrednictwem narzędzia internetowego EPC. Można skorzystać z tego narzędzia, aby śledzić status swojego wniosku.

## 19. Jakie informacje należy zawrzeć w oświadczeniu?

Najprawdopodobniej będą musieli Państwo podać swoje imię i nazwisko, dane kontaktowe (adres, telefon, e-mail itd.), obywatelstwo, zawód, w zakresie którego posiadają Państwo kwalifikacje w państwie członkowskim, w którym prowadzą zgodnie z prawem działalność zawodową, oraz zawód, który chcą Państwo wykonywać w przyjmującym państwie członkowskim.

Możliwe, że będą musieli Państwo podać również informacje dotyczące ewentualnego ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej, np. nazwę zakładu ubezpieczeń, numer ewentualnej wykupionej polisy itp.

Aby ułatwić organom rozpatrzenie wniosku, mogą Państwo również wskazać, czy po raz pierwszy świadczą usługi na terytorium danego państwa członkowskiego, czy też chodzi o coroczne przedłużenie ważności.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC, należy wypełnić formularz wniosku internetowego za pomocą narzędzia internetowego EPC (dane osobowe, dane kontaktowe, państwo, w którym prowadzona jest zgodnie z prawem działalność zawodowa, państwo przyjmujące, przedmiotowy zawód, wskazanie, czy dyplom uprawnia Państwa do automatycznego uznania kwalifikacji lub praw nabytych, informacje na temat ewentualnego ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej). Przed złożeniem wniosku o wydanie EPC należy zapoznać się z wytycznymi wymienionymi w odpowiedzi na pytanie 14.

## 20. Jakich informacji nie można ode mnie wymagać?

Przyjmujące państwo członkowskie nie może wymagać wskazania miejsca, daty lub okresu trwania świadczenia usług na swoim terytorium ani, jeżeli towarzyszą Państwo grupie klientów w przyjmującym państwie członkowskim, liczby członków tej grupy ani ich tożsamości. Przyjmujące państwo członkowskie nie może również wymagać podania Państwa adresu na swoim terytorium.

## 21. Jakich dokumentów uzupełniających do oświadczenia można ode mnie wymagać?

Przyjmujące państwo członkowskie może wymagać, aby przed świadczeniem usług po raz pierwszy na jego terytorium lub w przypadku zmiany



sytuacji wykazanej w jednym z wymienionych dokumentów załączyli Państwo do oświadczenia następujące dokumenty:

- dokument potwierdzający obywatelstwo;
- dokument potwierdzający, że prowadzą Państwo zgodnie z prawem działalność zawodową w jednym państwie członkowskim i że nie są Państwo objęci zakazem, nawet tymczasowym, wykonywania tego zawodu

**Przykład dokumentów potwierdzających prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej:**

Jeżeli zawód jest regulowany w państwie członkowskim, w którym dana osoba prowadzi działalność zawodową; np. zaświadczenie właściwego organu, właściwej instytucji zawodowej, kopia licencji zawodowej.

Jeżeli zawód nie jest regulowany w państwie członkowskim, w którym dana osoba prowadzi działalność zawodową; np. kopia licencji zawodowej, jeśli dana osoba ją posiada, wypis z rejestru przedsiębiorców, zaświadczenie od stowarzyszenia zawodowego, zaświadczenie od pracodawcy wraz z zaświadczeniem z zakładu ubezpieczeń społecznych lub formularz podatkowy.

Konieczne jest jednoznaczne wskazanie w dokumencie zawodu, którego on dotyczy.

Jeżeli przedstawiony dokument nie pozwala stwierdzić, czy są Państwo objęci tymczasowym lub ostatecznym zakazem wykonywania zawodu, konieczne może być przedstawienie drugiego dokumentu w celu potwierdzenia braku tymczasowego zakazu wykonywania zawodu.

Od osoby składającej oświadczenie można wymagać wyłącznie przedłożenia dokumentu potwierdzającego prowadzenie działalności zawodowej, faktycznie istniejącego w państwie członkowskim, w którym osoba prowadzi zgodnie z prawem działalność zawodową.

**Przykład:** wypis z rejestru karnego, zaświadczenie od organu sprawiedliwości lub policji itp.

- dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe

Chodzi tu o kwalifikacje, które uprawniają do wykonywania zawodu, jeżeli jest on regulowany w państwie członkowskim, w którym zdobyli Państwo te kwalifikacje. Może być to również doświadczenie zawodowe. Jeżeli zawód nie jest regulowany, chodzi o dyplom potwierdzający od-

bycie kształcenia, które przygotowało Państwa do wykonywania tego zawodu, lub w przypadku braku dyplomu – doświadczenie zawodowe (zob. następne tiret);

- dokument potwierdzający, że wykonywali Państwo przedmiotowy zawód przez co najmniej rok w okresie ostatnich dziesięciu lat, jeżeli ani zawód ani kształcenie w tym zawodzie nie są regulowane w państwie członkowskim, w którym prowadzą Państwo zgodnie z prawem działalność zawodową (zob. pytania 9 i 12). Można to udowodnić w dowolny sposób, np. poprzez zaświadczenie od pracodawcy, formularz podatkowy itp.;
- dokument potwierdzający, że nigdy nie byli Państwo skazani za poważne przestępstwo, jeżeli wykonują Państwo zawód w dziedzinie bezpieczeństwa (np. prywatnego pracownika ochrony), w sektorze opieki zdrowotnej lub nauczają Państwo małych dzieci oraz jeżeli przyjmujące państwo członkowskie wymaga tego samego w stosunku do swoich obywateli.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC, możliwe, że będzie konieczne przesłanie kopii wyżej wspomnianych dokumentów za pomocą narzędzia internetowego EPC, w przypadku gdy przyjmujące państwo członkowskie zwróci się o ich przekazanie.

Zgodnie z przepisami dotyczącymi EPC organ państwa członkowskiego pochodzenia powinien być w stanie udzielić Państwu wsparcia przy składaniu wniosku oraz powinien sprawdzić, czy wniosek jest poprawny i kompletny, w zależności od tego, czego wymaga odpowiednie przyjmujące państwo członkowskie. Poświadczy on również autentyczność i ważność Państwa dokumentów.

Zgodnie z przepisami dotyczącymi EPC organy państwa członkowskiego pochodzenia nie mogą wymagać od Państwa następujących dokumentów:

- dokumentów potwierdzających prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej, jeżeli organ państwa pochodzenia jest w stanie potwierdzić prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej przez Państwa za pomocą wewnętrznych środków administracyjnych;
- dowolnego zaświadczenia lub dokumentu, za którego wydanie odpowiada organ państwa pochodzenia zgodnie z prawem krajowym.

W takich przypadkach organ powinien wydać dokumenty i załączyć je bezpośrednio do Państwa wniosku o wydanie EPC.

Właściwy organ odpowiedniego przyjmującego państwa członkowskiego nie może odmówić wydania EPC na podstawie braku dokumentów potwierdzających znajomość języków i nie może wymagać przedstawienia dokumentów potwierdzających znajomość języków w ramach wniosku o wydanie EPC. Po wydaniu EPC przyjmujące państwo członkowskie może jednak wymagać określonego poziomu znajomości języka w odniesieniu do niektórych zawodów, np. zawodów mających wpływ na bezpieczeństwo pacjentów. Składając wniosek o wydanie EPC, będą mogli Państwo przedstawić wszelkie dokumenty potwierdzające znajomość języka, których następnie może wymagać przyjmujące państwo członkowskie po wydaniu EPC. Więcej informacji można znaleźć w sekcji V na temat wymogów dotyczących znajomości języka.

Aby uzyskać szczegółowe informacje na temat wymogów w zakresie dokumentacji dotyczącej EPC obowiązujących w państwach przyjmujących, należy zapoznać się z **symulatorem dokumentacji dotyczącej EPC** dostępnym w specjalnej sekcji na stronie internetowej portalu **Twoja Europa** (zob. pytanie 14).

## 22. Czy właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może wymagać przedstawienia oryginałów dokumentów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem?

Organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać od Państwa przedstawienia oryginałów dokumentów. Może natomiast wymagać poświadczonych za zgodność kopii istotnych dokumentów, takich jak dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie zawodowe.

Jeżeli nie są Państwo w stanie dostarczyć poświadczonych za zgodność kopii jednego lub kilku dokumentów, organ musi sam potwierdzić autentyczność dokumentu z organem państwa członkowskiego, w którym prowadzą Państwo zgodnie z prawem działalność zawodową.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), możliwe, że będzie konieczne przesłanie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem za pomocą narzędzia internetowego EPC, wyłącznie wówczas, gdy państwo pochodzenia nie było w stanie zweryfikować ważności i autentyczności Państwa dokumentów, a państwo przyjmujące wymaga kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem. W żadnym razie państwo pochodzenia nie może z góry wymagać kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem bez podjęcia próby zweryfikowania ich za pośrednictwem środków administracyjnych.

Przyjmujące państwo członkowskie nie może wymagać przedłożenia poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów urzędowych poświadczających obywatelstwo, takich jak paszport czy dowód tożsamości.

## 23. Czy wszystkie dokumenty muszą być przetłumaczone i poświadczone?

Właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać tłumaczeń dokumentów, chyba że jest to konieczne do rozpatrzenia wniosku.

Tłumaczenia uwierzytelnione wymagane są jedynie w przypadku istotnych dokumentów.

**Przykład:** kwalifikacje zawodowe, zaświadczenia dotyczące czasu wykonywania i rodzaju działalności, której dotyczy doświadczenie zawodowe.

Jeżeli jednak dana osoba jest lekarzem, pielęgniarem ogólnym/pielęgniarką ogólną, lekarzem dentystą, położnym/położną, lekarzem weterynarii, farmaceutą lub architektem, których kwalifikacje są wymienione w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE, tłumaczenie nie jest wymagane, ponieważ nie jest to niezbędne do rozpatrzenia wniosku. Właściwy organ może łatwo sprawdzić, czy nazwa zawodu danej osoby odpowiada nazwie zawodu określonej w załączniku V.

Organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać uwierzytelnionych tłumaczeń dokumentów standardowych, takich jak dowody tożsamości, paszporty itp.

W każdym przypadku mogą Państwo zdecydować o uwierzytelnieniu tłumaczenia przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia lub przyjmującego państwa członkowskiego. Organ przyjmującego państwa członkowskiego musi przyjąć tłumaczenia uwierzytelnione przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), możliwe, że będzie konieczne przesłanie tłumaczenia dokumentów za pomocą narzędzia internetowego EPC, wyłącznie wówczas, gdy państwo przyjmujące wymaga tłumaczeń, i jedynie w odniesieniu do dokumentów, w przypadku których zwrócenie się o tłumaczenia jest dozwolone zgodnie z przepisami dotyczącymi EPC. Co do zasady w ramach procedury wydawania EPC organy nie mogą wymagać tłumaczeń następujących dokumentów:

- dokumentu potwierdzającego obywatelstwo (paszportu lub dowodu tożsamości);

- dokumentu stanowiącego dowód uzyskania formalnych kwalifikacji wymienionych w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE, wydanego przez państwo, w którym prowadzona jest zgodnie z prawem działalność zawodowa;
- następujących zaświadczeń wydanych przez organ krajowy państwa, w którym prowadzona jest działalność:
  - zaświadczeń dotyczących praw nabytych, zaświadczeń zgodności, zaświadczeń dotyczących zmiany nazwy kwalifikacji;
  - zaświadczeń potwierdzających prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej;
  - zaświadczeń o braku zakazu wykonywania zawodu lub braku zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, lub braku wyroków skazujących.

## 24. W jakim terminie po złożeniu oświadczenia możliwe jest wykonywanie działalności?

Można wykonywać działalność na całym terytorium przyjmującego państwa członkowskiego natychmiast, nie trzeba czekać na zgodę organu przyjmującego państwa członkowskiego (pod warunkiem że nie zostali Państwo objęci uprzednią kontrolą wyjaśnioną w pkt A.2 poniżej).

Jeśli złożą Państwo wnioski o wydanie EPC (zob. pytanie 14), zaświadczenie EPC poświadczające, że spełnili Państwo warunek polegający na złożeniu uprzedniego oświadczenia, zostanie wydane w ciągu trzech tygodni po przedłożeniu przez Państwa wszystkich wymaganych dokumentów i informacji.

Możliwe, że po złożeniu oświadczenia trzeba będzie spełnić dodatkowe wymogi dotyczące znajomości języka (zob. sekcja V na temat wymogów dotyczących znajomości języka).

## A.2. Uprzednia kontrola kwalifikacji w przypadku potencjalnego zagrożenia w zakresie zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego

### 25. Co to oznacza w praktyce?

Jeżeli zawód, który chcą Państwo wykonywać, wiąże się z potencjalnym zagrożeniem dla zdro-

wia lub bezpieczeństwa publicznego, organ przyjmującego państwa członkowskiego może przeprowadzić kontrolę Państwa kwalifikacji, co może opóźnić podjęcie działalności. Aby uzyskać dodatkowe szczegółowe informacje na temat uprzednich kontroli kwalifikacji, zob. pytania 30–34.

## 26. Jakie zawody wiążą się z potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego?

Aby dowiedzieć się, jakie zawody przyjmujące państwo członkowskie uważa za stanowiące potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, można zwrócić się do [ośrodka wsparcia](#) w tym państwie członkowskim.

Jeśli rozważają Państwo złożenie wniosku o wydanie EPC, mogą Państwo uzyskać te informacje również za pośrednictwem [symulatora dokumentacji dotyczącej EPC](#) dostępnego w specjalnej sekcji na stronie internetowej portalu [Twoja Europa](#) (zob. pytanie 14).

## 27. Czy państwa członkowskie mogą kontrolować kwalifikacje dotyczące zawodów sektorowych?

Państwa członkowskie nie mogą przeprowadzać/wymagać uprzedniej kontroli kwalifikacji w przypadku lekarzy, pielęgniarzy ogólnych/pielęgniarek ogólnych, lekarzy dentyistów, lekarzy weterynarii, położnych, farmaceutów i architektów, jeżeli korzystają oni z automatycznego uznania kwalifikacji w ramach przepisów dotyczących prowadzenia działalności (zob. pytania 44–47). Konieczne może być złożenie przez takie osoby uprzedniego oświadczenia, a następnie mogą one niezwłocznie rozpocząć pracę (zob. zasada wyjaśniona w pkt A.2 pytanie 43).

**Przykład:** portugalski lekarz posiadający dyplom medyczny „Carta de curso de licenciatura em medicina” korzysta z automatycznego uznawania kwalifikacji, a więc nie musi podlegać kontroli kwalifikacji.

**Przykład:** w przypadku gdy dana osoba jest fizjoterapeutą, przyjmujące państwo członkowskie może sprawdzić jej kwalifikacje, jeśli ustali, że istnieje zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa.

## 28. Czy dotyczy to zawodów w rzemiośle, handlu i sektorach działalności wymienionych w załączniku IV do dyrektywy?

Państwa członkowskie nie mogą przeprowadzać uprzedniej kontroli kwalifikacji w przypadku osób wykonujących zawód w obszarze rzemiośła, handlu i sektorach działalności, które wiążą się z potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, jeżeli korzystają one z automatycznego uznawania kwalifikacji na podstawie dyrektywy, tj. jeżeli mają określoną liczbę lat doświadczenia zawodowego wymaganego na podstawie dyrektywy, w stosownych przypadkach uzupełnioną szkoleniem.

## 29. Czy kontrole są powtarzane?

Nie, Państwa kwalifikacje mogą zostać poddane kontroli tylko wtedy, gdy po raz pierwszy przyjeżdżają Państwo do przyjmującego państwa członkowskiego, żeby świadczyć w nim usługi.

**Przykład:** hiszpański fizjoterapeuta pracował we Francji przez 4 miesiące w 2002 r. po uzyskaniu w tym państwie członkowskim uznania swoich kwalifikacji zawodowych. Chce on ponownie podjąć pracę we Francji na czas określony. Jego kwalifikacje nie mogą ponownie zostać poddane kontroli, ponieważ były już kontrolowane w 2002 r.

Podobnie w przypadku składania wniosku o wydanie EPC (zob. pytanie 14) Państwa kwalifikacje nie zostaną poddane ponownej kontroli w przypadku wystąpienia przez Państwa o coroczne przedłużenie ważności EPC.

## 30. Czy w przypadku kontroli kwalifikacji muszą przedstawić dodatkowe informacje i dokumenty?

Organ odpowiedzialny za kontrolę kwalifikacji może wymagać przedstawienia informacji dotyczących: łącznego czasu trwania nauki, przedmiotów objętych programem oraz wymiaru godzin tych przedmiotów, proporcji między teorią a praktyką. Organ ten może również zwrócić się o przedstawienie informacji dotyczących doświadczenia zawodowego, dalszego szkolenia, seminariów i innych kursów ukończonych w uzupełnieniu do kształcenia zawodowego podstawowego, np. w ramach uczenia się przez całe życie.

Przedstawienie tych informacji leży w Państwa interesie, ponieważ może to ułatwić kontrolę

kwalifikacji i zapobiec nałożeniu dodatkowych wymagań (zob. pytanie 32).

Jeżeli nie przedstawią Państwo tych informacji, właściwy organ nadal jest zobowiązany do podjęcia decyzji, ale podejmie ją na podstawie posiadanych informacji.

## 31. Jaką decyzję może podjąć właściwy organ?

Istnieje kilka możliwości.

Po rozpatrzeniu wniosku organ może podjąć decyzję o niekontrolowaniu Państwa kwalifikacji.

**Przykład:** organ zbadał wcześniej podobne kwalifikacje i uznaje, że osoby posiadające takie kwalifikacje nie stanowią potencjalnego zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa usługobiorców.

Po rozpatrzeniu wniosku organ może podjąć decyzję o kontroli Państwa kwalifikacji i następnie może zezwolić na świadczenie usług lub zakazać ich świadczenia.

Organ może również nałożyć na Państwa dodatkowe wymagania (zob. pytanie 32). W takim przypadku dopiero po spełnieniu tych wymagań poznają Państwo ostateczną decyzję, którą będzie albo zezwolenie na świadczenie usług (w przypadku powodzenia), albo zakaz świadczenia usług (w przypadku niepowodzenia).

Mają Państwo prawo wnieść odwołanie do sądu lub trybunału w przyjmującym państwie członkowskim w celu sprawdzenia zgodności decyzji o odrzuceniu z prawem krajowym i unijnym (zob. pytanie 65).

Jeżeli organ nie udzieli odpowiedzi w terminach określonych w dyrektywie 2005/36/WE, usługi mogą być świadczone.

Jeśli złożą Państwo wniosek o wydanie EPC (zob. pytanie 14), organ państwa pochodzenia w pierwszej kolejności sprawdzi kompletność wniosku oraz ważność i autentyczność dokumentów. Następnie przekaże taki wniosek organowi państwa przyjmującego, który wyda decyzję. Organ państwa przyjmującego może podjąć jedną z następujących decyzji:

- wydać EPC (uprawniającą do świadczenia usług);
- nałożyć dodatkowe wymagania;
- odmówić wydania EPC (co uniemożliwia świadczenie usług).

Ponadto, jeżeli organ państwa przyjmującego nie podejmie decyzji w wyznaczonym terminie, EPC zostanie wydana automatycznie. Jej ważność i prawa przysługujące na jej podstawie są takie same jak w przypadku EPC wydanej przez właściwy organ.

### 32. Spełnienia jakich dodatkowych wymagań może ode mnie żądać właściwy organ i w jakim przypadku?

Właściwy organ może skierować Państwa na test, jeżeli istnieją zasadnicze różnice między odbytym przez Państwa szkoleniem a szkoleniem w przyjmującym państwie członkowskim i jeżeli charakter tych różnic może powodować szkodę dla zdrowia lub bezpieczeństwa usługobiorców.

Przed wprowadzeniem testu organ musi sprawdzić, czy doświadczenie zawodowe, ustawiczne doskonalenie zawodowe lub ewentualne kursy uzupełniające, które Państwo odbyli, mogą wyrównać te różnice.

Jeżeli organ nie posiadał tych informacji w momencie podjęcia decyzji o skierowaniu Państwa na test, musi przede wszystkim dać Państwu możliwość wykazania, że uzupełnili Państwo brakującą wiedzę dzięki doświadczeniu zawodowemu, ustawicznemu doskonaleniu zawodowemu lub kursom uzupełniającym.

Jeżeli nie są Państwo w stanie wykazać tego w powyższy sposób, organ może nałożyć na Państwa obowiązek zdania testu. W przypadku niezdania testu organ musi umożliwić ponowne do niego podejście.

Te same zasady mają zastosowanie, jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14).

### 33. W jakim terminie właściwy organ musi podjąć decyzję?

W najlepszym przypadku decyzja o ewentualnym zezwoleniu na świadczenie usług lub o nałożeniu środków wyrównawczych zostanie podjęta w ciągu miesiąca od otrzymania oświadczenia wraz z załączonymi dokumentami (jeżeli nie wystąpią problemy z wnioskiem), a w najgorszym przypadku – w ciągu czterech miesięcy od otrzymania oświadczenia wraz z załączonymi dokumentami (jeżeli wystąpią problemy z wnioskiem).

Jeżeli organ podejmie decyzję o skierowaniu Państwa na test, poznają Państwo ostateczną decyzję organu dopiero po przystąpieniu do testu, co wydłuży ten termin. Organy muszą umożliwić podejście do testu w ciągu miesiąca od podjęcia decyzji o skierowaniu na test.

W związku z tym, jeżeli muszą Państwo podejść do testu i go zdać, w najlepszym przypadku będą Państwo mogli świadczyć usługi w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania przez organ oświadczenia wraz z załączonymi dokumentami (jeżeli nie wystąpią problemy z wnioskiem), a w najgorszym przypadku – w ciągu pięciu miesięcy od otrzymania przez organ oświadczenia wraz z załączonymi dokumentami (jeżeli wystąpią problemy z wnioskiem).

Więcej informacji dotyczących terminów można znaleźć w [kodeksie postępowania](#) (zob. w szczególności pkt 8 kodeksu).

Jeśli złożą Państwo wniosek o wydanie EPC (zob. pytanie 14), organ państwa pochodzenia poinformuje Państwa o ewentualnym braku dokumentów w ciągu tygodnia od otrzymania wniosku. Po dostarczeniu przez Państwa wszystkich wymaganych dokumentów i skontrolowaniu ich ważności i autentyczności przez organ w ciągu miesiąca przekaze on wniosek organowi państwa przyjmującego. Organ państwa przyjmującego podejmuje ostateczną decyzję w ciągu dwóch miesięcy po otrzymaniu wniosku (w uzasadnionych przypadkach okres ten może zostać przedłużony dwukrotnie o dwa tygodnie).

### 34. Co się dzieje, jeżeli właściwy organ nie odpowiada w wyznaczonych terminach?

Jeżeli spełniają Państwo warunki zawarte w przepisach dyrektywy dotyczących swobody świadczenia usług (zob. pytanie 13) i jeżeli organ nie odpowie w wyznaczonych terminach, mogą Państwo świadczyć usługi na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.

Jeżeli złożą Państwo wniosek o wydanie EPC (zob. pytanie 14), ale organ państwa przyjmującego nie podejmie decyzji w wyznaczonym terminie (zob. pytanie 31), EPC zostanie wydana automatycznie. Jej ważność i prawa przysługujące na jej podstawie są takie same jak w przypadku EPC wydanej przez właściwy organ.

### A.3. Przepisy dotyczące prowadzenia działalności

#### 35. Jakich przepisów muszę przestrzegać w trakcie wykonywania zawodu?

Co do zasady należy świadczyć usługi, posługując się tytułem zawodowym stosowanym w państwie członkowskim prowadzenia działalności, jeżeli istnieje taki tytuł dla wykonywanej działalności zawodowej. Tytuł ten należy podać w języku urzędowym państwa członkowskiego prowadzenia działalności, aby uniknąć pomylenia go z tytułem zawodowym stosowanym w przyjmującym państwie członkowskim.

Należy przestrzegać również przepisów dotyczących wykonywania zawodu bezpośrednio powiązanych z kwalifikacjami zawodowymi, obowiązujących zarówno w państwie członkowskim pochodzenia, jak i w przyjmującym państwie

członkowskim, np. przepisów w zakresie wykroczeń zawodowych.

#### 36. Z przestrzegania jakich przepisów jestem zwolniony/zwolniona?

- dotyczących uzyskania zezwolenia od organizacji lub instytucji zawodowej i rejestracji lub członkostwa w takiej organizacji lub instytucji; można jednak przewidzieć rejestrację tymczasową lub pro forma, o ile nie opóźnia ona ani nie komplikuje świadczenia usług. Nie muszą zajmować się Państwo rejestracją, którą w stosownych przypadkach powinny przeprowadzić właściwe organy przyjmującego państwa członkowskiego;
- dotyczących rejestracji w zakładzie ubezpieczeń społecznych. Muszą Państwo jednak poinformować ten zakład o świadczonych usługach przed ich świadczeniem lub, w nagłych przypadkach, po zakończeniu ich świadczenia.



## B. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI

Jeżeli (stała) działalność jest podejmowana w innym państwie członkowskim w celu wykonywania zawodu regulowanego, to państwo członkowskie może skontrolować Państwa kwalifikacje. Możliwe, że będą musieli Państwo zatem dopełnić pewnych formalności i będą podlegać pewnej procedurze. Poniższe pytania wyjaśniają, o jakich formalnościach mowa oraz jakie przysługują Państwu prawa w ramach procedury uznawania kwalifikacji.

### B.1. Przepisy wspólne

#### 37. Gdzie mogę się zwrócić w celu złożenia wniosku o uznanie kwalifikacji?

**Ośrodki wsparcia**, których zadaniem jest udzielenie Państwu pomocy w uzyskaniu uznania kwalifikacji, mogą wskazać, gdzie należy złożyć wniosek o uznanie kwalifikacji, i poinformować o procedurze, której Państwo podlegają.

Powinni być Państwo jednak w stanie złożyć wniosek o uznanie kwalifikacji bezpośrednio za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego państwa członkowskiego zgodnie z wymogiem przewidzianym w dyrektywie 2005/36/WE i dyrektywie 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym. Za pośrednictwem tych **pojedynczych punktów kontaktowych** można na odległość i drogą elektroniczną przeprowadzić wszystkie procedury i formalności konieczne do wykonywania swojego zawodu w przyjmującym państwie członkowskim, w tym złożyć wniosek o uznanie kwalifikacji.

Jeśli są Państwo uprawnieni do korzystania z procedury wydawania EPC (zob. pytanie 14), mogą Państwo skorzystać z narzędzia internetowego EPC, aby złożyć wniosek o wydanie EPC. Za pośrednictwem tego narzędzia Państwa wniosek zostanie przekazany bezpośrednio do wyznaczonego organu. Mogą Państwo również skorzystać z tego narzędzia, aby śledzić status swojego wniosku.

#### 38. Przedstawienia jakich dokumentów może wymagać właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcą pracować?

##### 38a. Dokumenty dotyczące wszystkich zawodów

Organ państwa członkowskiego, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, może wymagać przedstawienia następujących dokumentów:

- dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, na przykład kopii dowodu tożsamości;
- dokumentu potwierdzającego posiadanie poświadczonych kompetencji zawodowych lub dokumentu potwierdzającego wykształcenie, które przygotowuje lub daje dostęp do przedmiotowego zawodu w państwie członkowskim pochodzenia (np. kopia poświadczenia lub dokumentu); nie można natomiast wymagać przedstawienia powyższych dokumentów, jeżeli spełniają Państwo warunki automatycznego uznania kwalifikacji opartego jedynie na doświadczeniu zawodowym (zob. pytania 47–49);
- dokumentu potwierdzającego doświadczenie zawodowe:
  - jeżeli posiadają Państwo kwalifikacje zdobyte w państwie trzecim i jeżeli te kwalifikacje zostały już uznane przez inne państwo członkowskie; w tym przypadku właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, może wymagać świadectwa – wydanego przez państwo członkowskie, które uznało kwalifikacje – poświadczającego, że przez co najmniej trzy lata faktycznie wykonywali Państwo swój zawód na jego terytorium (zob. pytanie 6);
  - jeżeli Państwa zawód lub wykształcenie nie są regulowane w państwie członkowskim pochodzenia (zob. pytanie 12);
- jeżeli w celu uzyskania dostępu do zawodu wymaga się tego również od obywateli państwa członkowskiego:
  - potwierdzenia nieskazitelnego charakteru i reputacji osoby przedstawiającej dokumenty lub potwierdzenia, że nie ogłoszono wobec niej upadłości lub że nie zawieszono jej prawa do wykonywania zawodu ani nie zakazano wykonywania zawodu z powodu poważnego wykroczenia zawodowego lub przestępstwa;
  - zaświadczenia lekarskiego o dobrym stanie zdrowia fizycznego i psychicznego wydanego przez właściwy organ, którym może być prywatny lekarz medycyny (lekarz podstawowej opieki zdrowotnej lub specjalista, zależnie od wymaganego świadectwa);
- potwierdzenia sytuacji finansowej oraz objęcia ubezpieczeniem.

##### 38b. Dokumenty dotyczące zawodów sektorowych

Właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, może wymagać:

- **świadczenia zgodności:** wydanego przez państwo członkowskie pochodzenia potwierdzającego, że Państwa kwalifikacje są kwalifikacjami przewidzianymi w dyrektywie;
- **zaświadczenia o zmianie nazwy** (z wyjątkiem architektów): w przypadku gdy nazwa kwalifikacji, które spełniają minimalne wymagania w zakresie wykształcenia, nie odpowiada tytułom wymienionym w odpowiednim załączniku do dyrektywy;
- **zaświadczenia o wykonywaniu zawodu przez co najmniej rok,** jeżeli są Państwo położnym/położną, który/która odbył/odbyła kształcenie w dziedzinie pielęgniarstwa ogólnego, a następnie 18-miesięczne kształcenie w zakresie położnictwa;
- **zaświadczenia państwa członkowskiego pochodzenia dotyczącego faktycznego i legalnego wykonywania danego zawodu (zasadniczo przez co najmniej trzy kolejne lata w ciągu pięciu lat poprzedzających wydanie zaświadczenia):**
  - jeżeli są Państwo lekarzem, pielęgniarzem ogólnym/pielęgniarką ogólną, lekarzem dentyką, lekarzem weterynarii, położnym/położną lub farmaceutą, którzy uzyskali kwalifikacje przed datą odniesienia określoną w załączniku V do dyrektywy, i jeżeli kwalifikacje te nie spełniają minimalnych wymagań w zakresie wykształcenia oraz w innych szczególnych sytuacjach przewidzianych w dyrektywie, np. dokumenty potwierdzające kwalifikacje uzyskane w państwach, które już nie istnieją, takich jak była Jugosławia lub Czechosłowacja;
  - jeżeli są Państwo architektem, który nie posiada kwalifikacji określonych w załączniku V lub w załączniku VI, oraz w innych szczególnych sytuacjach przewidzianych w dyrektywie (np. dokumenty potwierdzające kwalifikacje uzyskane w byłej Jugosławii); w niektórych przypadkach zaświadczenie powinno również określać, czy zostali Państwo upoważnieni do posługiwania się tytułem zawodowym architekta w państwie członkowskim pochodzenia przed datą określoną w dyrektywie w zależności od danego państwa członkowskiego.

Zaświadczenie dotyczące faktycznego i legalnego wykonywania danego zawodu przez okres wskazany w dyrektywie pozwala na korzystanie z automatycznego uznawania kwalifikacji. Jeżeli nie spełniają Państwo kryteriów dotyczących takiego zaświadczenia, Państwa kwalifikacje zostaną poddane ocenie w ramach ogólnego systemu uznawania kwalifikacji (zob. pytania 51–62) lub zgodnie z Traktatem (zob. pytanie 47).

W dyrektywie nie wprowadzono żadnego terminu ważności świadectwa potwierdzającego prawa nabyte od momentu jego wydania.

Świadectwo to może wydać dowolne państwo członkowskie (nie tylko państwo członkowskie, w którym uzyskano dyplom niezgodny z wymogami).

### **38c. Dokumenty dotyczące zawodów w handlu i przemyśle**

Właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, może wymagać:

- zaświadczenia wydanego przez właściwą instytucję państwa członkowskiego pochodzenia wskazującego charakter oraz okres wykonywania działalności;
- w niektórych przypadkach może być również wymagane **potwierdzenie odbycia szkolenia.**

### **38d. Dokumenty dotyczące zawodów systemu ogólnego**

Właściwy organ państwa członkowskiego, w którym chcą Państwo wykonywać swój zawód, może wymagać:

- **dokumentu potwierdzającego, że posiadają Państwo co najmniej roczne doświadczenie zawodowe w danym zawodzie w pełnym wymiarze czasu pracy:** dokument ten może być wymagany, jeżeli ani zawód, ani kształcenie nie są regulowane w państwie członkowskim pochodzenia, ale zawód jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim (zob. pytania 9 i 12); wówczas wszystkie dokumenty powinny zostać uwzględnione; nie muszą Państwo w związku z tym przedstawiać świadectwa wydanego przez właściwy organ; przyjmujące państwo członkowskie musi przyjąć na przykład odcinki wyplaty lub poświadczenia od pracodawców, chociaż nadal jest istotne, aby dokumenty wyraźnie określały działalność zawodową i wykazywały, że wykonywali ją Państwo przez co najmniej rok;
- **informacji dotyczących wykształcenia,** jeżeli informacje te są konieczne do ustalenia, czy różni się ono zasadniczo od wymaganego szkolenia krajowego; co do zasady wystarczy przedstawić następujące informacje: informacje dotyczące łącznego czasu trwania nauki, przedmiotów objętych programem oraz wymiaru godzin tych przedmiotów, proporcji między teorią a praktyką.



### **38e. Dokumenty, które mogą być wymagane w ramach procedury wydawania EPC**

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), możliwe, że konieczne będzie przesłanie kopii co najmniej jednego z **dokumentów wymienionych w sekcjach 38a, 38b lub 38d powyżej** (w stosownych przypadkach) przy pomocy narzędzia internetowego EPC, w przypadku gdy państwo przyjmujące zwróci się o ich przekazanie.

Ponadto możliwe, że będą musieli Państwo przedstawić **dokumenty potwierdzające prowadzenie zgodnie z prawem działalności zawodowej**, jeżeli organ państwa pochodzenia nie ma możliwości potwierdzenia prowadzenia przez Państwa zgodnie z prawem działalności zawodowej (nie jest to wymagane wówczas, gdy posiadają Państwo pełne kwalifikacje, ale w momencie składania wniosku o wydanie EPC nadal nie prowadzą zgodnie z prawem działalności zawodowej, np. ponieważ są Państwo absolwentem posiadającym pełne kwalifikacje, który nie dopełnił jeszcze formalności rejestracyjnych).

Ponadto, zgodnie z przepisami dotyczącymi EPC, organ państwa pochodzenia nie może wymagać żadnego świadectwa, zaświadczenia ani dokumentu, jeżeli na podstawie prawa krajowego został wyznaczony jako organ odpowiedzialny za wydawanie tych dokumentów. W takich przypadkach organ załączy wymagane dokumenty bezpośrednio do wniosku o wydanie EPC. Aby uzyskać szczegółowe informacje na temat wymogów w zakresie dokumentacji dotyczącej EPC obowiązujących w państwie przyjmującym, należy zapoznać się z **symulatorem dokumentacji dotyczącej EPC** dostępnym w specjalnej sekcji na stronie internetowej portalu **Twoja Europa** (zob. pytanie 14).

### **39. Czy mogę dostarczyć dodatkowe dokumenty z własnej inicjatywy i czy warto to zrobić?**

Jeżeli Państwa zawód jest objęty systemem ogólnym, w Państwa interesie leży przedstawienie właściwemu organowi jak najobszerniejszych informacji dotyczących: doświadczenia zawodowego, dalszego szkolenia zawodowego lub ukończonych programów uczenia się przez całe życie, seminariów i innych kursów uzupełniających kształcenie zawodowe podstawowe. Może to ułatwić uznanie Państwa kwalifikacji i pozwolić na uniknięcie w całości lub częściowo

obowiązku zdania testu umiejętności lub odbycia stażu adaptacyjnego przed uznaniem kwalifikacji (zob. pytania 52 i 53).

Jeżeli nie przedstawią Państwo tych informacji, właściwy organ nadal jest zobowiązany do podjęcia decyzji, ale podejmie ją na podstawie posiadanych informacji.

### **40. Czy właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego może wymagać przedstawienia oryginałów dokumentów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem?**

Organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać przedstawienia oryginałów dokumentów. Może natomiast wymagać poświadczonych za zgodność kopii istotnych dokumentów, takich jak dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie zawodowe.

Jeżeli nie są Państwo w stanie dostarczyć poświadczonych za zgodność kopii jednego lub kilku dokumentów, organ musi sam potwierdzić autentyczność dokumentu z organem państwa członkowskiego, w którym prowadzą Państwo zgodnie z prawem działalność zawodową.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), możliwe, że konieczne będzie przesłanie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przy pomocy narzędzia internetowego EPC, wyłącznie wówczas, gdy państwo pochodzenia nie było w stanie zweryfikować autentyczności i ważności dokumentów po otrzymaniu kompletnego wniosku, i jedynie w zakresie, w jakim są one wymagane przez państwo przyjmujące. W żadnym razie organ nie może z góry wymagać kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem bez podjęcia próby ich zweryfikowania. Organ państwa pochodzenia poinformuje Państwa o konieczności dostarczenia kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem za pośrednictwem narzędzia internetowego EPC.

### **41. Czy wszystkie dokumenty muszą być przetłumaczone?**

Właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać tłumaczenia dokumentów, chyba że jest to faktycznie konieczne do rozpatrzenia wniosku o uznanie kwalifikacji.

Organ może wymagać tłumaczeń uwierzytelnionych wyłącznie w przypadku najważniejszych dokumentów.

**Przykładowe dokumenty, w przypadku których można wymagać tłumaczenia uwierzytelnionego:** kwalifikacje zawodowe, świadectwa wydane przez właściwe organy poświadczające doświadczenie zawodowe.

Jeżeli jednak są Państwo lekarzem, pielęgniarką ogólnym/pielęgniarką ogólną, lekarzem dentystrą, położnym/położną, lekarzem weterynarii, farmaceutą lub architektem, których kwalifikacje są wymienione w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE, możliwe, że tłumaczenie kwalifikacji zawodowych nie będzie konieczne, ponieważ organ musi jedynie sprawdzić, czy nazwa kwalifikacji odpowiada nazwom wymienionym w załącznikach V lub VI w języku narodowym. Jeżeli dyplom nie jest wymieniony w załączniku V, tłumaczenie może być wymagane.

Organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może wymagać uwierzytelnionych tłumaczeń dokumentów standardowych, takich jak dowody tożsamości, paszporty itp.

W każdym przypadku mogą Państwo zdecydować o uwierzytelnieniu tłumaczenia przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia lub przyjmującego państwa członkowskiego. Organ przyjmującego państwa członkowskiego ma obowiązek przyjęcia tłumaczeń, które zostały uwierzytelnione przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), możliwe, że konieczne będzie przesłanie tłumaczenia dokumentów przy pomocy narzędzia internetowego EPC, wyłącznie wówczas, gdy państwo przyjmujące wymaga tłumaczeń i jedynie w odniesieniu do dokumentów, których przetłumaczenia może wymagać przyjmujące państwo członkowskie zgodnie z przepisami dotyczącymi EPC. W ramach procedury wydawania EPC organy nie mogą wymagać tłumaczeń następujących dokumentów:

- dokumentu potwierdzającego obywatelstwo (paszportu lub dowodu tożsamości);
- dokumentu stanowiącego dowód uzyskania formalnych kwalifikacji wymienionych w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE, wydanego przez państwo pochodzenia;
- zaświadczeń wydanych przez właściwy organ krajowy państwa pochodzenia, np.:
  - zaświadczeń dotyczących praw nabytych, zaświadczeń zgodności, zaświadczeń dotyczących zmiany nazwy kwalifikacji;

- zaświadczeń prowadzenia zgodnie z prawem działalności zawodowej oraz
- zaświadczeń o braku zakazu wykonywania zawodu lub braku zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, lub braku wyroków skazujących.

## 42. W jakim terminie wniosek musi zostać rozpatrzony?

Właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego musi przede wszystkim potwierdzić otrzymanie wniosku w terminie miesiąca od jego otrzymania oraz zawiadomić Państwa o konieczności dostarczenia wszelkich brakujących dokumentów.

Powinien on podjąć uzasadnioną decyzję:

- jak najszybciej po złożeniu kompletnego wniosku;
- nie później niż w ciągu trzech miesięcy w przypadkach objętych przepisami dotyczącymi automatycznego uznawania kwalifikacji (zob. pytania 44–47) oraz
- nie później niż w ciągu czterech miesięcy w przypadkach objętych ogólnymi przepisami uznawania dyplomów (zob. pytania 51–64) oraz przepisami dotyczącymi automatycznego uznawania doświadczenia zawodowego (zob. pytania 48–50).

Jeżeli organ nie dotrzyma terminu, zob. pytanie 65.

Jeśli złożą Państwo wniosek o wydanie EPC (zob. pytanie 14), organ państwa pochodzenia poinformuje Państwa o ewentualnym braku dokumentów w ciągu tygodnia od otrzymania wniosku. Po dostarczeniu wszystkich wymaganych dokumentów i skontrolovaniu ich ważności i autentyczności przez organ wniosek zostanie przekazany organowi państwa przyjmującego w ciągu miesiąca. Organ państwa przyjmującego podejmuje ostateczną decyzję w ciągu miesiąca (automatyczne uznawanie kwalifikacji, zob. pytania 43–44) lub dwóch miesięcy (ogólny system uznawania kwalifikacji, zob. pytanie 45). W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przedłużony dwukrotnie o dwa tygodnie.

## 43. Jakie prawa nabywam, jeżeli moje kwalifikacje zostaną uznane?

Uznanie kwalifikacji w przyjmującym państwie członkowskim UE daje Państwu prawo do wykonywania w nim przedmiotowego zawodu. Mogą Państwo rozpocząć wykonywanie zawodu na takich samych warunkach jak warunki mające zastosowanie dla obywateli przyjmującego państwa

członkowskiego. W związku z tym mogą Państwo wykonywać zawód, podlegając takim samym przepisom ustawowym, wykonawczym i administracyjnym oraz zasadom etyki zawodowej jak obywatele przyjmującego państwa członkowskiego. Muszą Państwo przestrzegać w szczególności zakresu działalności obowiązującego w danym zawodzie w przyjmującym państwie członkowskim. W przypadku wykonywania zawodu w charakterze pracownika mogą Państwo ubiegać się o pracę w przyjmującym państwie członkowskim oraz uczestniczyć w procedurach doboru pracowników (rozmowach kwalifikacyjnych, rozpatrywaniu wniosków, konkursach otwartych itp.) na takich samych prawach jak osoby posiadające kwalifikacje krajowe.

Zgodnie z prawem krajowym przyjmującego państwa członkowskiego każdy, kto chce wykonywać przedmiotowy zawód, może być zobowiązany do uzyskania zezwolenia – z możliwością przedłużenia – lub zarejestrowania się w izbie zawodowej lub w rejestrze zawodowym. W przypadku tymczasowego lub okazjonalnego świadczenia usług musi to mieć formę automatycznej czasowej rejestracji lub członkostwa pro forma, które są nieodpłatne i nie opóźniają ani nie utrudniają świadczenia usług.

Podobnie w przypadku uzyskania EPC (zob. pytanie 14) zanim będą mogli Państwo wykonywać dany zawód, mogą być przewidziane kolejne kontrole (takie jak kontrola wymogu dotyczącego rejestracji w stowarzyszeniu zawodowym lub podmiocie państwowym).

## B.2. Zawody sektorowe

Chodzi tu o zawody, w odniesieniu do których w całej UE wprowadzono wspólne minimalne wymogi w zakresie wykształcenia: lekarze posiadający podstawowy poziom wykształcenia medycznego, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej i lekarze posiadający specjalizację medyczną, pielęgniarze ogólni/pielęgniarki ogólne, lekarze dentyści i wyspecjalizowani lekarze dentyści, lekarze weterynarii, farmaceuci i architekci. Właściwe dyplomy wymieniono w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE<sup>9</sup> w języku państwa członkowskiego wydającego dyplom.

## 44. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?

Zasadniczo, jeśli Państwa dyplom wymieniono w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE, kwa-

lifkacje podlegają systemowi automatycznego uznawania dyplomów (zob. pytania 45 i 47). W rezultacie właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego nie może kontrolować programu kształcenia, co oznacza, że nie może wymagać od Państwa dokumentu określającego ten program.

Jeśli uzyskali Państwo kwalifikacje w państwie trzecim<sup>10</sup>, dyrektywa co do zasady nie ma zastosowania. Jeżeli jednak Państwa kwalifikacje zostały już poddane procedurze pierwszego uznania przez państwo członkowskie i wykonywali Państwo następnie przedmiotowy zawód przez co najmniej trzy lata na jego terytorium, uznawanie kwalifikacji odbędzie się na podstawie ogólnego systemu uznawania kwalifikacji (zob. pytania 47 i 51–64). Dyplom z państwa trzeciego nigdy nie może zostać automatycznie uznany w UE, ponieważ nie jest wymieniony w załączniku V do dyrektywy.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), Państwa wniosek będzie rozpatrywany przez organy w dwóch państwach członkowskich. Organ w państwie pochodzenia sprawdzi kompletność wniosku (1 tydzień) i ważność Państwa dokumentów (1 miesiąc), a po otrzymaniu kompletnego wniosku o wydanie EPC od organu w państwie pochodzenia organ w państwie przyjmującym oceni treść tego wniosku (1 miesiąc).

## 45. Jakie warunki muszą spełnić, aby skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji?

- **Lekarz posiadający podstawowy poziom wykształcenia medycznego, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej i lekarz posiadający specjalizację medyczną, pielęgniarz ogólny/pielęgniarka ogólna, lekarz dentysta, lekarz weterynarii i farmaceuta**

Muszą Państwo posiadać jedną z kwalifikacji wymienionych w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE (to znaczy formalne kwalifikacje i potwierdzające je świadectwo). Kwalifikacje te potwierdzają ukończenie kształcenia, które spełnia minimalne wymogi w zakresie kształcenia ustanowione dyrektywą 2005/36/WE w odniesieniu do kształcenia, które rozpoczęło się po dacie odniesienia określonej w załączniku V do dyrektywy dla przedmiotowych kwalifikacji i dla danego państwa członkowskiego. Datą odniesienia jest zazwyczaj data, w której konkretne państwo członkowskie przystąpiło do UE lub w której właściwy akt prawny wszedł w życie.

<sup>(9)</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1517331795984&uri=CELEX:02005L0036-20171201>

<sup>(10)</sup> Dotyczy to innych państw niż wymienione w odpowiedzi na pytanie 3.

**Przykład:** hiszpański lekarz, który posiada dokument potwierdzający formalne kwalifikacje „Título de Licenciado en Medicina y Cirugía” i rozpoczął naukę w celu uzyskania tych kwalifikacji po dniu 1 stycznia 1986 r. (zob. załącznik V pkt 5.1.3); dokument ten potwierdza ukończenie kształcenia zgodnego z dyrektywą, lekarz korzysta więc z automatycznego uznawania kwalifikacji.

#### ■ Położny/położna

Muszą Państwo posiadać kwalifikacje wymienione w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE (to znaczy formalne kwalifikacje i potwierdzające je świadectwo). Kwalifikacje te powinny potwierdzać ukończenie kształcenia zgodnego z minimalnymi wymogami w zakresie kształcenia ustanowionymi w dyrektywie 2005/36/WE. Ma to zwykle miejsce, gdy kształcenie rozpoczęło się po dacie odniesienia określonej w załączniku V do dyrektywy dla przedmiotowych kwalifikacji i dla danego państwa członkowskiego.

W zależności od rodzaju odbytego kształcenia korzystają lub nie korzystają Państwo z automatycznego uznawania kwalifikacji.

Jeżeli posiadają Państwo dokument potwierdzający formalne kwalifikacje położnego/położnej, o którym mowa w pkt 5.5.2 załącznika V do dyrektywy 2005/36/WE, oraz:

- odbyli kształcenie w zakresie położnictwa w pełnym wymiarze godzin, trwające co najmniej trzy lata i obejmujące 4 600 godzin kształcenia teoretycznego i praktycznego, przy czym co najmniej jedna trzecia minimalnego czasu trwania kształcenia obejmowała kształcenie kliniczne; lub
- odbyli kształcenie w zakresie położnictwa w pełnym wymiarze godzin, trwające co najmniej dwa lata i obejmujące 3 600 godzin zajęć, przy czym warunkiem jego podjęcia było posiadanie formalnych kwalifikacji pielęgniarza ogólnego/pielęgniarki ogólnej, o których mowa w załączniku V pkt 5.2.2, lub
- odbyli kształcenie w zakresie położnictwa w pełnym wymiarze godzin, trwające co najmniej 18 miesięcy i obejmujące 3 000 godzin zajęć, przy czym warunkiem jego podjęcia było posiadanie formalnych kwalifikacji pielęgniarza ogólnego/pielęgniarki ogólnej, o których mowa w załączniku V pkt 5.2.2, oraz posiadają co najmniej roczne doświadczenie zawodowe zdobyte po ukończeniu tego kształcenia,

korzystają Państwo z automatycznego uznawania kwalifikacji.

#### ■ Architekt

W zależności od rodzaju odbytego kształcenia korzystają lub nie korzystają Państwo z automatycznego uznawania kwalifikacji.

Aby skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji, muszą Państwo posiadać jedną z kwalifikacji wymienionych w załączniku V do dyrektywy 2005/36/WE (to znaczy formalne kwalifikacje i potwierdzające je świadectwo). Kwalifikacje te powinny potwierdzać ukończenie kształcenia zgodnego z minimalnymi wymogami w zakresie kształcenia ustanowionymi w dyrektywie 2005/36/WE. Ma to zwykle miejsce, gdy kształcenie rozpoczęło się nie wcześniej niż w roku akademickim odniesienia określonym w załączniku V do dyrektywy dla przedmiotowych kwalifikacji i dla danego państwa członkowskiego.

**Przykład:** hiszpański architekt, który posiada dokument potwierdzający formalne kwalifikacje „Título oficial de arquitecto” uzyskany na Uniwersytecie Europejskim w Madrycie i rozpoczął kształcenie nie wcześniej niż w roku akademickim 1998/99 (zob. załącznik V pkt 5.1.7), może korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji.

Jeżeli natomiast włoski architekt, który posiada dokument potwierdzający formalne kwalifikacje „Laurea specialistica in architettura” uzyskany na Politechnice w Bari i rozpoczął kształcenie nie wcześniej niż w roku akademickim 1999/2000, ale jeszcze nie otrzymał „Diploma di abilitazione all’esercizio indipendente della professione”, wymaganego we Włoszech oprócz dokumentu potwierdzającego formalne kwalifikacje (zob. załącznik V pkt 5.1.7), nie może korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji.

## 46. Czy korzystam z automatycznego uznawania kwalifikacji, jeżeli uzyskałem/uzyskałam kwalifikacje zawodowe przed przystąpieniem mojego państwa do UE?

- **Lekarz posiadający podstawowy poziom wykształcenia medycznego, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej i lekarz posiadający specjalizację medyczną, pielęgniarz ogólny/pielęgniarka ogólna, lekarz dentysta, lekarz weterynarii, położny/położna i farmaceuta**

Jeżeli Państwa kwalifikacje potwierdzają ukończenie kształcenia, które rozpoczęło się przed datą odniesienia określoną w załączniku V do dyrektywy (np. przed dniem 1 maja 2004 r. w przypadku czeskiej pielęgniarki ogólnej – załącznik V pkt 5.2.2)

i jeżeli kształcenie to nie jest zgodne z minimalnymi wymogami w zakresie kształcenia, mogą Państwo kwalifikować się do automatycznego uznawania kwalifikacji, jeżeli są w stanie wykazać, na podstawie zaświadczenia państwa członkowskiego pochodzenia, że faktycznie i legalnie wykonywali Państwo przedmiotowy zawód przez co najmniej trzy kolejne lata w ciągu pięciu lat poprzedzających wydanie zaświadczenia. Jest to ogólna zasada praw nabytych określona w art. 23 ust. 1 dyrektywy 2005/36/WE. W dyrektywie nie wprowadzono żadnego terminu ważności świadectwa potwierdzającego prawa nabyte od momentu jego wydania.

Wspomniane powyżej ogólne przepisy dotyczące praw nabytych mogą nie mieć zastosowania do niektórych zawodów/państw, jeśli na mocy dyrektywy 2005/36/WE obowiązują bardziej szczegółowe przepisy dotyczące praw nabytych. Należy zatem w każdej konkretnej sytuacji dowiedzieć się, jakie wymogi obowiązują, np. kontaktując się z ośrodkiem wsparcia (zob. pytanie 71).

**Przykład:** jeżeli Państwa kwalifikacje podlegają jednemu z przepisów szczegółowych dotyczących praw nabytych w odniesieniu do niektórych zawodów z państw, które przestały istnieć (np. kwalifikacje uzyskane w byłej Jugosławii, w byłej NRD lub w byłym Związku Radzieckim, zob. art. 23 ust. 2–5 dyrektywy 2005/36/WE), aby korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji, muszą Państwo wykazać na podstawie dokumentów potwierdzających, że spełniają konkretne warunki wymagane w odniesieniu do doświadczenia zawodowego, np. pięć z siedmiu lat w przypadku estońskich lekarzy weterynarii.

**Przykład:** w przypadku pielęgniarzy ogólnych/pielęgniarek ogólnych przepisy ogólne dotyczące praw nabytych zgodne z art. 23 ust. 1 mają zastosowanie tylko wtedy, gdy przedmiotowa działalność zawodowa obejmowała pełną odpowiedzialność za planowanie i organizowanie opieki pielęgniarskiej świadczonej pacjentowi oraz zarządzanie nią.

#### ■ Architekt

Jeżeli Państwa kwalifikacje potwierdzają ukończenie kształcenia, które rozpoczęło się przed rokiem akademickim odniesienia określonym w załączniku V do dyrektywy dla przedmiotowych kwalifikacji i dla danego państwa członkowskiego (np. przed rokiem akademickim 2007/08 w przypadku maltańskiego architekta – załącznik V pkt 5.7.1) i nawet jeżeli kształcenie to nie jest zgodne z minimalnymi wymogami ustanowionymi

w dyrektywie 2005/36/WE, mogą Państwo korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji na podstawie praw nabytych, jeśli posiadają kwalifikacje określone dla danego państwa członkowskiego w załączniku VI do dyrektywy 2005/36/WE (to znaczy formalne kwalifikacje i potwierdzające je świadectwo). Początek Państwa kształcenia musi przypadać nie później niż w roku akademickim odniesienia określonym w załączniku V do dyrektywy dla przedmiotowych kwalifikacji i dla danego państwa członkowskiego.

Ponadto jeżeli Państwa kwalifikacje potwierdzają ukończenie kształcenia nieobjętego ani przez załącznik V, ani przez załącznik VI do dyrektywy, mogą Państwo korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji, jeżeli są w stanie wykazać, na podstawie zaświadczenia państwa członkowskiego pochodzenia, że zostali Państwo upoważnieni do posługiwania się tytułem zawodowym architekta w tym państwie przed datą określoną w dyrektywie oraz że faktycznie i legalnie wykonywali Państwo przedmiotowy zawód w państwie członkowskim przez co najmniej trzy kolejne lata w ciągu pięciu lat poprzedzających wydanie zaświadczenia. Jeżeli jednak Państwa kwalifikacje podlegają jednemu z przepisów dotyczących konkretnych praw nabytych (np. kwalifikacje uzyskane w byłej Jugosławii lub w byłej NRD), aby korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji, należy wykazać na podstawie dokumentów potwierdzających, że spełniają Państwo warunki wymagane w odniesieniu do doświadczenia zawodowego.

W dyrektywie nie wprowadzono żadnego terminu ważności świadectwa potwierdzającego prawa nabyte od momentu jego wydania.

Świadectwo to może wydać dowolne państwo członkowskie (nie tylko państwo członkowskie, w którym uzyskano dyplom niezgodny z wymogami).

## 47. Jaką procedurę uznawania stosuje się, jeżeli nie kwalifikuje się do automatycznego uznania kwalifikacji?

Jeżeli nie są Państwo objęci przepisami dotyczącymi automatycznego uznawania kwalifikacji opisanymi w odpowiedziach na pytania 45 i 46, co do zasady ma zastosowanie ogólny system uznawania kwalifikacji, o którym mowa w art. 10 dyrektywy 2005/36/WE (zob. pytania 51–62).

W wyjątkowej sytuacji, w której na mocy dyrektywy 2005/36/WE (zob. pytanie 52 pkt 3) nie miałyby zastosowania żadne przepisy dotyczące uznawania kwalifikacji, są Państwo uprawnieni



do tego, aby kwalifikacje zostały uznane na podstawie art. 45 TFUE (swobodny przepływ pracowników) lub na podstawie art. 53 TFUE (swoboda przedsiębiorczości). W takim przypadku właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego porównuje Państwa kształcenie z kształceniem krajowym, uwzględniając doświadczenie zawodowe i ewentualne dalsze szkolenie. Jeżeli kształcenie jest zgodne tylko częściowo, organ może wymagać wyrównania różnic, np. przez przystąpienie do testu, odbycie stażu lub podjęcie kształcenia uzupełniającego zgodnego z przepisami krajowymi.

W ramach uznania kwalifikacji na podstawie TFUE nie korzystają Państwo z gwarancji proceduralnych przewidzianych w dyrektywie, takich jak terminy i ograniczenie kosztów.

### B.3. Zawody w handlu, przemyśle lub działalności gospodarczej

Jeżeli chcą Państwo wykonywać zawód wymieniony w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE, mogą Państwo korzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji na podstawie doświadczenia zawodowego, o ile spełnione są warunki przewidziane w dyrektywie.

#### 48. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?

Na podstawie przekazanych przez Państwa dokumentów właściwy organ przyjmującego państwa członkowskiego sprawdzi przede wszystkim, czy spełnione są warunki korzystania z automatycznego uznawania kwalifikacji.

#### 49. Jakie warunki muszą spełnić, aby skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji?

W zależności od zawodu, jaki Państwo chcą wykonywać, warunki dotyczące doświadczenia zawodowego (ewentualnie połączone z warunkami dotyczącymi kształcenia) są określone w art. 17, 18 lub 19 dyrektywy. Doświadczenie musi odnosić się do zawodu, który Państwo chcą wykonywać w przyjmującym państwie członkowskim. Dyrektywa określa to doświadczenie według jego charakteru (osoba prowadząca działalność na własny rachunek, pracodawca, pracownik itp.) i według jego czasu trwania (liczba lat doświadczenia, data zakończenia okresu tego doświad-

czenia itp.). W niektórych przypadkach dyrektywa przewiduje ponadto wymóg dotyczący uprzedniego uznawanego kształcenia przygotowującego do wykonywania danej działalności.

**Przykład:** działalność związana z usługami kosmetycznymi jest ujęta w wykazie III pkt 4 załącznika IV do dyrektywy. Zatem zastosowanie ma art. 19 dyrektywy. Jeżeli osoba składająca dokumenty posiada doświadczenie zawodowe w wymiarze co najmniej trzech kolejnych lat jako kosmetyczka prowadząca działalność na własny rachunek w Niemczech i jeżeli okres tego doświadczenia zakończył się mniej niż dziesięć lat temu, może ona skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji w Grecji na podstawie samego doświadczenia zawodowego.

**Przykład:** działalność związana z fryzjerstwem jest ujęta w wykazie I pkt 3 załącznika IV i w tym przypadku stosuje się art. 17. Jeżeli osoba składająca dokumenty posiada doświadczenie zawodowe w wymiarze co najmniej trzech kolejnych lat jako fryzjer prowadzący działalność na własny rachunek w Niemczech, nie wystarcza to, aby osoba ta mogła skorzystać z automatycznego uznawania kwalifikacji w Grecji. W tym celu musi również poświadczyć odbycie co najmniej trzyletniego uznawanego w Niemczech kształcenia przygotowującego do wykonywania działalności lub udowodnić, że wykonywała działalność fryzjerską jak pracownik przez co najmniej pięć lat. Osoba składająca dokumenty mogłaby również skorzystać z automatycznego uznawania, gdyby posiadała doświadczenie w wymiarze co najmniej sześciu kolejnych lat jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek albo jako pracodawca w zawodzie fryzjerskim w Niemczech lub doświadczenie w wymiarze czterech lat połączone z uprzednim uznawanym kształceniem trwającym co najmniej dwa lata.

#### 50. Jaką procedurę stosuje się, jeżeli moich kwalifikacji nie można uznać automatycznie?

Jeżeli działalność, którą chcą Państwo wykonywać w przyjmującym państwie członkowskim, jest wymieniona w załączniku IV do dyrektywy, ale nie spełniają Państwo warunków wymaganych, aby skorzystać z automatycznego uznawania na podstawie doświadczenia zawodowego, uznanie kwalifikacji podlega systemowi ogólnemu (zob. pytania 51–64).

**Przykład:** w przypadku kosmetyczki, która nie spełnia wymogu dotyczącego wymaganej liczby lat doświadczenia, uznanie kwalifikacji podlega systemowi ogólnemu.

## B.4. Zawody objęte systemem ogólnym

System uznawania kwalifikacji obejmuje wszystkie zawody, które nie podlegają jednemu z dwóch systemów automatycznego uznawania określonych w pkt B.2 i B.3.

### 51. Jak przebiega rozpatrywanie wniosku?

1. Właściwy organ odpowiedzialny za kontrolę Państwa kwalifikacji sprawdza przede wszystkim, czy uzyskano kwalifikacje w państwie członkowskim, które reguluje zawód, w odniesieniu do którego złożono wniosek o uznanie kwalifikacji.

Jeżeli państwo członkowskie, w którym uzyskano kwalifikacje, nie reguluje tego zawodu ani kształcenia przygotowującego do tego zawodu, właściwy organ ma prawo wymagać wykazania, że wykonywali Państwo przedmiotowy zawód przez co najmniej rok w ciągu ostatnich dziesięciu lat (zob. pytania 9 i 12).

Jeżeli nie są Państwo w stanie tego wykazać lub jeżeli nie mają takiego doświadczenia zawodowego, właściwy organ nie jest zobowiązany do stosowania przepisów dyrektywy 2005/36/WE do wniosku o uznanie kwalifikacji i podejmie decyzję w sprawie wniosku na podstawie prawa krajowego zgodnie z TFUE.

Jeżeli uzyskali Państwo kwalifikacje w państwie trzecim, organ sprawdzi, czy faktycznie wykonywano przedmiotowy zawód przez co najmniej trzy lata w państwie członkowskim, które jako pierwsze uznało kwalifikacje. To doświadczenie zawodowe musi zostać potwierdzone przez świadectwo wydane przez to państwo członkowskie – mogą Państwo korzystać z dyrektywy jedynie w przypadku spełnienia tego warunku (zob. pytania 5, 6 i 44).

2. Organ porównuje następnie kształcenie, które Państwo odbyli, z kształceniem krajowym w celu sprawdzenia, czy istnieją zasadnicze różnice między jednym a drugim. Zasadnicze różnice oznaczają bardzo duże różnice w zagadnieniach objętych kształceniem, które są istotne z punktu widzenia wykonywania zawodu, lub bardzo duże różnice w odniesieniu do co najmniej jednej działalności zawodowej objętej zawodem regu-

lowanym przyjmującego państwa członkowskiego, które nie istnieją w odpowiednim zawodzie w państwie członkowskim pochodzenia.

Jeżeli organ stwierdzi zasadnicze różnice między odbytym przez Państwa kształceniem a kształceniem krajowym, powinien sprawdzić, czy różnice te mogą zostać wyrównane przez Państwa doświadczenie zawodowe lub ewentualne szkolenie uzupełniające. Dlatego też ważne jest przedstawienie jak najobszerniejszych informacji.

Po rozpatrzeniu dokumentów organ podejmuje decyzję, którą musi uzasadnić.

Jeśli postanowią Państwo ubiegać się o EPC (zob. pytanie 14), wniosek będzie rozpatrywany przez organy w dwóch państwach członkowskich. Organ w państwie pochodzenia sprawdzi kompletność wniosku (1 tydzień) i ważność dokumentów (1 miesiąc), a po otrzymaniu kompletnego wniosku o wydanie EPC od organu w państwie pochodzenia organ w państwie przyjmującym oceni treść tego wniosku (2 miesiące).

### 52. Jakie decyzje może podjąć właściwy organ?

1. Właściwy organ może podjąć decyzję o uznaniu kwalifikacji (zob. również pytanie 43).

2. Właściwy organ może wymagać wypełnienia wymogów wyrównawczych (zob. również pytania 53 i 54), jeżeli stwierdzi zasadnicze różnice między odbytym przez Państwa kształceniem a kształceniem krajowym, które nie mogą zostać wyrównane przez doświadczenie zawodowe lub ewentualne szkolenie uzupełniające.

3. Właściwy organ może odmówić uznania kwalifikacji i podjąć decyzję o nieprzyznaniu dostępu do zawodu. Odmowę uznania można jednak wydać tylko w wyjątkowych przypadkach. Na przykład odmowa może być uzasadniona, jeżeli okazuje się, że zawód, w odniesieniu do którego wnioskowano o uznanie kwalifikacji, nie jest zawodem, do którego wykonywania posiadają Państwo kwalifikacje (zob. pytanie 11).

Właściwy organ może również odmówić dostępu do zawodu, jeśli dostęp taki jest uzależniony od ukończenia co najmniej czteroletnich studiów uniwersyteckich zakończonych uzyskaniem dyplomu, a ukończyli Państwo jedynie szkołę podstawową lub średnią, posiadają ograniczone doświadczenie zawodowe lub odbyli bardzo krótki kurs szkoleniowy (trwający np. kilka tygodni) potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez organ.

W takich przypadkach właściwy organ nie jest zobowiązany do stosowania dyrektywy, ale zgodnie z art. 45 TFUE lub art. 53 TFUE ma obowiązek ocenić, czy i w jakich warunkach można zezwolić na wykonywanie danego zawodu. W ramach oceny właściwy organ porównuje Państwa kształcenie z kształceniem krajowym i jest zobowiązany uwzględnić doświadczenie zawodowe i ewentualne dalsze kształcenie, przy czym nie jest ograniczony do środków wyrównawczych określonych w dyrektywie.

4. Właściwy organ może podjąć decyzję o przyznaniu częściowego dostępu do zawodu. Należy wówczas spełnić trzy następujące warunki:

- muszą być Państwo w pełni wykwalifikowani do wykonywania danego zawodu w państwie członkowskim pochodzenia;
- różnica w wykształceniu musi być na tyle znaczna, że test umiejętności ani staż adaptacyjny nie wystarczyłyby do jej zniwelowania;
- działalność musi być wyraźnie oddzielna.

Jeśli spełniają Państwo powyższe warunki, częściowego dostępu można Państwu odmówić tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione ze względu na zdrowie lub bezpieczeństwo publiczne.

5. Jeżeli ubiegają się Państwo o EPC (zob. pytanie 14), organ państwa przyjmującego może podjąć jedną z następujących decyzji:

- wydać EPC (uznając kwalifikacje);
- nałożyć środki wyrównawcze;
- odmówić wydania EPC (odmawiając uznania kwalifikacji); lub
- przyznać częściowy dostęp do zawodu.

Takie same zasady, jak opisane powyżej, mają zastosowanie do elementów będących przedmiotem oceny.

### 53. Co się dzieje, jeżeli występuje zasadnicza różnica w kształceniu w odniesieniu do tego samego zawodu?

Właściwy organ może nałożyć na Państwa obowiązek zdania testu umiejętności lub odbycia stażu adaptacyjnego trwającego maksymalnie trzy lata. Test umiejętności musi zostać zorganizowany w terminie sześciu miesięcy od wydania decyzji.

### 54. Czy mogę wybrać między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności?

Zasadniczo odpowiedź brzmi: tak. Mogą Państwo wybrać test umiejętności albo staż adaptacyjny.

Istnieją jednak wyjątki od tej zasady, a przyjmujące państwo członkowskie ma prawo dokonać wyboru za Państwa w następujących przypadkach:

- w przypadku zawodów prawniczych;
- w przypadku zawodów, w odniesieniu do których wprowadzono wspólne minimalne wymogi w zakresie kształcenia, ale które nie podlegają automatycznemu uznawaniu kwalifikacji (zob. pytania 44–47);
- w przypadku osób posiadających kwalifikacje państwa trzeciego z trzyletnim doświadczeniem w danym zawodzie na terytorium państwa członkowskiego, które uznało dokument potwierdzający;
- w przypadku zawodów w handlu, przemyśle lub sektorach działalności wymienionych w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE, które nie korzystają z systemu automatycznego uznawania (zob. pytania 48–50), i jeśli chcą Państwo je wykonywać jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek lub pracodawca, jeżeli warunkiem prowadzenia działalności zawodowej jest znajomość i stosowanie obowiązujących szczególnych przepisów krajowych, o ile wymaga się tego również od obywateli danego państwa;
- w przypadku gdy kwalifikacje wymagane w przyjmującym państwie członkowskim obejmują ukończenie studiów uniwersyteckich trwających od roku do czterech lat i zakończonym dyplomem, a ukończyli Państwo szkołę podstawową lub średnią, posiadają ograniczone doświadczenie zawodowe lub odbyli jedynie bardzo krótki kurs szkoleniowy (trwający np. kilka tygodni) potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez organ. W takiej sytuacji oraz gdy czas trwania kształcenia wyższego w przyjmującym państwie członkowskim wynosi trzy lub cztery lata, można wymagać od Państwa zarówno podejścia do testu, jak i podjęcia kształcenia w określonym wymiarze;
- w przypadku gdy kwalifikacje wymagane w przyjmującym państwie członkowskim obejmują ukończenie studiów uniwersyteckich trwających od czterech do pięciu lat i zakończonych dyplomem, a posiadają Państwo kwalifikacje potwierdzające ukończenie szkoły średniej, uzupełnione szkoleniem ogólnym lub technicznym bądź praktyką zawodową;
- właściwy organ ma prawo nałożyć obowiązek zdania testu umiejętności w przypadku następujących zawodów w wymienionych państwach członkowskich:
  - Francja: instruktor narciarstwa, instruktor nurkowania, instruktor spadochroniarstwa, przewodnik wysokogórski, instruktor speleologii;
  - Austria: instruktor narciarstwa alpejskiego, instruktor narciarstwa biegowego,



przewodnik wędrówek narciarskich, przewodnik górski;

- Włochy: instruktor narciarstwa, przewodnik górski;
- Niemcy (Bawaria): instruktor narciarstwa, instruktor narciarstwa biegowego, przewodnik górski i przewodnik wędrówek narciarskich;
- Belgia: prywatny detektyw.

### 55. Jak można się przygotować do testu umiejętności lub do stażu adaptacyjnego?

W przypadku testu umiejętności właściwy organ lub ośrodek wsparcia może udzielić Państwu informacji na temat kursów przygotowawczych lub przekazać wykaz zalecanej literatury lub przykładowe testy (w miarę dostępności).

W przypadku stażu adaptacyjnego właściwy organ lub ośrodek wsparcia może przekazać Państwu informacje na temat wniosków wyciągniętych z pomyślnie zakończonych szkoleń lub wykaz zalecanej literatury (jeżeli jest dostępna).

### 56. Czy muszę samodzielnie zorganizować staż adaptacyjny?

Przyjmujące państwo członkowskie może powierzyć zadanie organizowania i prowadzenia staży adaptacyjnych zatwierdzonym placówkom lub opiekunom. Właściwy organ powinien udostępnić Państwu wykaz placówek/osób odpowiedzialnych za staże adaptacyjne w zawodzie, który Państwo chcą wykonywać. W miarę możliwości należy umożliwić Państwu dowolność w wyborze opiekuna oraz miejsca stażu.

W żadnym razie warunki stażu nie powinny być przesadnie restrykcyjne.

Lokalizacja stażu nie może być na tyle odległa, aby stanowiło to przeszkodę w jego odbyciu.

### 57. Co obejmuje staż adaptacyjny?

Staż adaptacyjny przebiega pod nadzorem wykwalifikowanego przedstawiciela tego zawodu i może mu towarzyszyć kształcenie uzupełniające. Pod koniec stażu podlegają Państwu ocenie pod względem tego, czy staż adaptacyjny wyrównał różnice w kształceniu, tak aby właściwe organy mogły uznać Państwa kwalifikacje. Zaleca się zatem, aby wcześniej wyjaśnić, jakie czynności powinni Państwo wykonywać pod nadzorem oraz które z nich są przedmiotem ostatecznej oceny.

### 58. Czy podczas stażu adaptacyjnego będę otrzymywał wynagrodzenie?

Podczas stażu adaptacyjnego mogą Państwo otrzymywać wynagrodzenie, jeżeli umożliwiają to krajowe procedury państwa przyjmującego. Nie oznacza to jednak prawa do wynagrodzenia. To przyjmujące państwo członkowskie określa status osób odbywających staż.

### 59. Jaki jest zakres testu umiejętności?

Jedynym celem testu umiejętności jest sprawdzenie Państwa wiedzy zawodowej; może on obejmować jedynie zagadnienia istotne z punktu widzenia wykonywania zawodu, w odniesieniu do których stwierdzono zasadnicze różnice. Zagadnienia te muszą być prawidłowo określone w decyzji podjętej przez właściwy organ. Tylko na zasadzie wyjątku mogą one obejmować znajomość etyki zawodowej mającej zastosowanie w przedmiotowym zawodzie.

Test umiejętności może być teoretyczny (np. egzamin pisemny) lub praktyczny (np. egzamin narciarski na stoku) i może zająć więcej niż jeden dzień.

### 60. Ile testów umiejętności organizuje się w ciągu roku?

Zasadniczo liczba testów umiejętności zależy od liczby złożonych wniosków. Niemniej w ciągu roku właściwy organ powinien zorganizować co najmniej dwa testy umiejętności.

W przypadku zawodów sezonowych, takich jak instruktor narciarstwa, testy należy organizować w pierwszej połowie sezonu.

### 61. Czy mogę przystąpić do testu umiejętności kilka razy?

Tak, w przypadku niezdania testu powinni mieć Państwo możliwość przystąpienia do niego ponownie. Przyjmujące państwo członkowskie określa jednak liczbę podejść do testu, do których są Państwo uprawnieni, uwzględniając przepisy mające zastosowanie na szczeblu krajowym.

### 62. W jakim terminie po teście umiejętności lub stażu adaptacyjnym właściwy organ musi podjąć decyzję?

W dyrektywie nie określono terminu, ale właściwy organ musi podjąć decyzję jak najszybciej.

### III. KOSZTY

#### 63. Czy można wymagać ode mnie udziału w kosztach rozpatrywania wniosku w przyjmującym państwie członkowskim?

Nie można wymagać od Państwa żadnego wkładu finansowego za złożenie oświadczenia w ramach swobody świadczenia usług. W takim przypadku organ przyjmującego państwa członkowskiego nie musi bowiem rozpatrywać ani oceniać żadnego wniosku (zob. pkt A.1 pytanie 24).

W innych przypadkach można wymagać od Państwa uiszczenia opłaty za rozpatrzenie wniosku, np. dotyczącego prowadzenia działalności zawodowej w przyjmującym państwie członkowskim. Kwota ta nie może jednak przewyższać rzeczywistego kosztu procedury i musi być porównywalna z kwotą, którą uiszczają obywatele przyjmującego państwa w podobnych okolicznościach.

Opłaty za procedurę wydawania EPC (zob. pytanie 14) muszą być również uzasadnione, propor-

cjonalne i współmierne do kosztów poniesionych przez organy oraz nie mogą być czynnikiem zniechęcającym do ubiegania się o EPC. Aby uzyskać szczegółowe informacje na temat opłat, które mogą mieć zastosowanie do procedury wydawania EPC w państwie pochodzenia lub w państwie przyjmującym, należy zapoznać się z **symulatorem dokumentacji dotyczącej EPC** dostępnym w specjalnej sekcji na stronie internetowej portalu **Twoja Europa** (zob. pytanie 14).

#### 64. Czy można ode mnie wymagać opłaty za test umiejętności lub staż adaptacyjny?

Mogą zostać Państwo poproszeni o uiszczenie kwoty za organizację testu umiejętności lub stażu adaptacyjnego. Kwota ta nie może jednak przewyższać rzeczywistego kosztu procedury i musi być porównywalna z kwotą, którą uiszczają obywatele przyjmującego państwa w podobnych okolicznościach.

## IV. ODWOŁANIA

### 65. Jakie mam prawa w zakresie składania odwołań?

Decyzja o odrzuceniu wniosku (lub o nałożeniu środków wyrównawczych – np. obowiązku zdania testu umiejętności, odbycia stażu adaptacyjnego) musi zawierać uzasadnienie. W przypadku braku uzasadnienia mają Państwo prawo zwrócić się do właściwego organu o jego podanie. Jeżeli uzasadnienie nie zostało Państwu przedstawione lub jeżeli chcą Państwo je zakwestionować, mają Państwo prawo do wniesienia odwołania do sądu lub trybunału w przyjmującym państwie członkowskim w celu sprawdzenia zgodności decyzji o odrzuceniu z prawem Unii.

W ramach przepisów dotyczących prowadzenia działalności (zob. pkt II) mogą Państwo również wnieść odwołanie w przypadku braku decyzji w wyznaczonym terminie. Nie mają Państwo prawa do wykonywania zawodu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego do czasu podjęcia decyzji. Natomiast w ramach przepisów dotyczących swobody świadczenia usług

(zob. pkt I) wnoszenie odwołania nie jest konieczne, ponieważ w przypadku braku decyzji w wyznaczonym terminie mają Państwo prawo świadczyć usługi bez konieczności oczekiwania na decyzję.

W niektórych państwach członkowskich istnieje również możliwość odwołania administracyjnego. Wszelkich potrzebnych informacji na temat istniejących na szczeblu krajowym możliwości odwołania udziela [ośrodek wsparcia](#).

Decyzje właściwych organów podjęte w ramach procedury wydawania EPC (zob. pytanie 14) również podlegają odwołaniu zgodnie z prawem krajowym państwa, w którym podjęto daną decyzję.

Odwołania podlegają prawu krajowemu, które obejmuje między innymi warunki, formalności, procedury, których należy przestrzegać, i terminy, których należy dotrzymywać. Zaleca się, aby niezwłocznie zapoznali się Państwo z tymi zasadami, jeśli planują wnieść odwołanie.

## V. WYMOGI DOTYCZĄCE ZNAJOMOŚCI JĘZYKA

### 66. Czy można ode mnie wymagać znajomości języka przyjmującego państwa członkowskiego?

Przyjmujące państwo członkowskie może wymagać znajomości swojego języka, jeżeli jest to uzasadnione charakterem zawodu, który chcą Państwo wykonywać. W każdym razie wymogi dotyczące języka nie mogą wykraczać poza to, co jest konieczne do wykonywania przedmiotowego zawodu (słownictwo, znajomość w mowie lub w piśmie, czynna lub bierna).

Niezależnie od rodzaju zawodu regulowanego Państwa wniosek najprawdopodobniej zostanie rozpatrzony w języku urzędowym (lub w jednym z języków urzędowych) przyjmującego państwa członkowskiego oraz wszelkie testy umiejętności lub staże adaptacyjne, jeżeli są wymagane (zob. pytanie 53 i 54), zostaną najprawdopodobniej przeprowadzone w tym języku. Nie można jednak wymagać od Państwa znajomości więcej niż jednego języka urzędowego przyjmującego państwa członkowskiego.

Procedury uznawania kwalifikacji i sprawdzania znajomości języka stanowią dwie oddzielne procedury. W ramach procedury tradycyjnej lub procedury wydawania EPC nie można odmówić ani opóźnić uznania kwalifikacji zawodowych z powodu braku odpowiedniej znajomości języka.

Istnieje jednak wyjątek od tej zasady, jeżeli znajomość języka wchodzi w zakres kwalifikacji, np. w przypadku logopedy czy nauczyciela języka państwa przyjmującego.

### 67. Czy można nałożyć na mnie obowiązek przejścia kontroli znajomości języka?

Przyjmujące państwo członkowskie nie może kontrolować znajomości języka specjalistów ubiegających się o uznanie ich kwalifikacji. Jest to dozwolone w przypadku zawodów mających wpływ na bezpieczeństwo pacjentów, takich jak

lekarze, pielęgniarze/pielęgniarki itp. W przypadku wszystkich pozostałych zawodów znajomość języka można kontrolować jedynie w przypadkach poważnych i konkretnych wątpliwości i powinna być ona proporcjonalna do prowadzonej działalności.

**Przykład:** wniosek o uznanie kwalifikacji jest ledwo zrozumiały dla właściwego organu lub okazuje się, że podczas wdrażania środka wyrównawczego osoba wnioskująca nie jest w stanie się porozumieć lub nie rozumie pytań testowych.

Warto zauważyć, że „kontrola znajomości języka” nie oznacza automatycznie przeprowadzenia testu. Oznacza ona, że właściwy organ może wymagać od Państwa przedstawienia dokumentów potwierdzających znajomość języka.

Za potwierdzające znajomość języka można uznać poniższe dokumenty:

- kopię dokumentu potwierdzającego zdobycie kwalifikacji nauczanych w języku przyjmującego państwa członkowskiego;
- kopię dokumentu potwierdzającego znajomość języka lub języków przyjmującego państwa członkowskiego, np. dyplom uniwersytecki, kwalifikacje wydane przez izbę handlową, kwalifikacje nabyte w uznanym ośrodku nauczania języków obcych itd.;
- dokument potwierdzający dotychczasowe doświadczenie zawodowe na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.

Obowiązek odbycia rozmowy lub zdania egzaminu (ustnego lub pisemnego) można nałożyć na Państwa tylko wtedy, gdy nie są Państwo w stanie dostarczyć żadnego z wymienionych dokumentów lub gdy dokumenty nie potwierdzają wymaganego poziomu znajomości języka lub nie są rozstrzygające. Właściwy organ nie może ograniczać dopuszczalnego potwierdzenia znajomości języka do jednego konkretnego rodzaju certyfikatu.

## VI. MECHANIZM OSTRZEGANIA

### 68. Co się stanie, jeżeli zostaną objęty/objęta zakazem lub ograniczeniem wykonywania zawodu przez organy krajowe w moim państwie pochodzenia?

Ułatwienie specjalistom mobilności w ramach UE nie może narażać na szwank ochrony konsumentów ani zdrowia pacjentów. Dyrektywa 2005/36/WE zawiera przepisy tworzące mechanizm ostrzegania w odniesieniu do wszystkich zawodów, których wykonywanie może mieć wpływ na bezpieczeństwo pacjentów lub wiąże się z kształceniem dzieci. Jeżeli specjalista został objęty zakazem, nawet tymczasowym, wykonywania swojego zawodu lub jego części, do wszystkich innych państw UE zostanie wysłane ostrzeżenie w ramach wczesnego ostrzegania.

Będą Państwo podlegać ostrzeżeniom, jeśli zostali Państwo objęci zakazem lub ograniczeniem wykonywania jednego z następujących zawodów (w przypadku gdy zawody te są regulowane w państwie członkowskim, w którym Państwo wykonują swój zawód): lekarz posiadający podstawowe wykształcenie medyczne, lekarz ogólny, lekarz specjalista, pielęgniarz ogólny/pielęgniarka ogólna, lekarz dentyista, wyspecjalizowany lekarz dentyista, lekarz weterynarii, położny/położna, farmaceuta, inne zawody mające wpływ na bezpieczeństwo pacjentów oraz zawody związane z kształceniem dzieci.

### 69. Co się stanie, jeżeli okaże się, że postępuję się fałszywym dyplomem?

Jeżeli ubiegali się Państwo o uznanie kwalifikacji zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE, a następnie

sąd ustalił, że posługiwali się Państwo podrobionym potwierdzeniem kwalifikacji, będą Państwo podlegać ostrzeżeniom, niezależnie od tego, jaki zawód regulowany Państwo wykonywali.

### 70. Jakie mam prawa, jeżeli prowadzę działalność zawodową, a do państw członkowskich wysłano ostrzeżenie w mojej sprawie?

Państwo członkowskie, które wysłało ostrzeżenie dotyczące Państwa osoby do innych państw członkowskich, musi poinformować Państwa na piśmie o swojej decyzji o wysłaniu ostrzeżenia w momencie jego wystosowania. Mają Państwo prawo odwołać się od tej decyzji na mocy prawa krajowego lub zażądać jej uchylecia. Mają Państwo również prawo do dochodzenia odszkodowania w związku ze wszelkimi szkodami spowodowanymi przez fałszywe ostrzeżenia wysłane do innych państw członkowskich.

Informacje zawarte w ostrzeżeniu są ściśle ograniczone i nie muszą pociągać za sobą automatycznych konsekwencji dla Państwa w zakresie wykonywania zawodu w innych państwach członkowskich. Jeżeli państwa członkowskie otrzymujące ostrzeżenie potrzebują dalszych informacji, mogą skierować zapytanie dotyczące szczegółów ograniczeń lub zakazów bądź szczegółów decyzji, na podstawie których wprowadzono te ograniczenia i zakazy, do organu, który wystosował ostrzeżenie, oraz w oparciu o dostępne informacje mogą podjąć decyzję na podstawie prawa krajowego.

## VII. DO KOGO ZWRACAĆ SIĘ W RAZIE PROBLEMÓW?

### 71. Kto może udzielić mi pomocy na szczeblu krajowym?

1. Jeżeli potrzebują Państwo jakiejkolwiek pomocy w ubieganiu się o uznanie kwalifikacji zawodowych, mogą skontaktować się z [krajowym ośrodkiem wsparcia](#) państwa członkowskiego pochodzenia lub przyjmującego państwa członkowskiego.

2. Mogą Państwo również zwrócić się do biura [Twoja Europa – Porady](#).

Biuro dysponuje zespołem **niezależnych ekspertów w zakresie prawa**, którzy bezpłatnie udzielają porad dotyczących Państwa praw jako obywateli UE. Odpowiedzi udzielane są w Państwa języku **w terminie jednego tygodnia**.

3. Jeżeli występują konkretne problemy z Państwa wnioskiem, mogą Państwo również skontaktować się z siecią [SOLVIT](#).

SOLVIT jest internetową siecią rozwiązywania problemów: państwa członkowskie korzystają z tego narzędzia w celu prowadzenia współpracy i znajdowania pragmatycznych rozwiązań problemów spowodowanych złym stosowaniem prawa w zakresie jednolitego rynku przez organy krajowe. Centrum SOLVIT istnieje w każdym państwie członkowskim (oraz w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie). Centra te zobowiązują się do znalezienia rozwiązań problemów w terminie dziesięciu tygodni, a świadczone przez nie usługi są bezpłatne. Jeżeli zwróci Państwo do SOLVIT, terminy odwołania na szczeblu krajowym nie ulegną jednak zawieszeniu. Jeżeli jednak zdecydują Państwo wnieść sprawę do sądu na szczeblu krajowym, utracą Państwo możliwość skorzystania z sieci SOLVIT.







## JAK SKONTAKTOWAĆ SIĘ Z UE

### Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów informacyjnych Europe Direct. Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie: [https://europa.eu/european-union/contact\\_pl](https://europa.eu/european-union/contact_pl).

### Telefonicznie lub drogą mailową

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania na temat Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696,
- drogą mailową: [https://europa.eu/european-union/contact\\_pl](https://europa.eu/european-union/contact_pl).

## WYSZUKIWANIE INFORMACJI O UE

### Online

Informacje o Unii Europejskiej są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu Europa: [https://europa.eu/european-union/index\\_pl](https://europa.eu/european-union/index_pl).

### Publikacje UE

Bezpłatne i odpłatne publikacje UE można pobrać lub zamówić na stronie: <https://op.europa.eu/pl/publications>. Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z serwisem Europe Direct lub z lokalnym centrum informacyjnym (zob. [https://europa.eu/european-union/contact\\_pl](https://europa.eu/european-union/contact_pl)).

### Prawo UE i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1952 r., są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

### Portal Otwartych Danych UE

Unijny portal otwartych danych (<http://data.europa.eu/euodp/pl>) umożliwia dostęp do zbiorów danych pochodzących z instytucji i innych organów UE. Dane można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych.

